

Fennia Liv

Verksamhetsberättelse och bokslut 2015

Innehåll

Verkställande direktörens översikt	1
Styrelsens verksamhetsberättelse	2
Bokslut	
Resultaträkning	5
Balansräkning	6
Moderbolagets finansieringsanalys	8
Bokslutsprinciper	9
Koncernbolagen	13
Noter till moderbolaget	
Not 1. Premieinkomst	14
Not 2. Utbetalda ersättningar	15
Not 3. Specifikation av nettointäkterna från placeringsverksamheten	16
Not 4. Fondförsäkringarnas andel av nettointäkterna från placeringsverksamheten i resultaträkningen	17
Not 5. Specifikation av driftskostnader	18
Not 6. Verkligt värde och värderingsdifferens för placeringar	19
Not 7. Förändringar i fastighetsplaceringar	20
Not 8. Placeringar i företag i samma koncern och i ägarintresseföretag	21
Not 9. Fordringar	22
Not 10. Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar	23
Not 11. Innehav i övriga företag	24
Not 12. Förändringar i immateriella och materiella tillgångar i moderbolaget	26
Not 13. Eget kapital	27
Not 14. Skulder	28
Not 15. Ansvarsskuld för fondförsäkringar	29
Not 16. Säkerheter och ansvarsförbindelser	30
Not 17. Nyckeltal för solvensen	31
Not 18. Noter om koncernen	32
Bokslutets nyckeltal	33
Placeringsfördelning enligt verkligt värde	34
Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital	35
Formler för beräkning av nyckeltal	36
Risker och risk- och solvenshantering	37
Styrelsens förslag till hur vinsten ska disponeras	45
Revisionsberättelse	46
Fennia Livs förvaltningsorgan	
Styrelse	47
Revisorer	48
Ledning	49
Läkare	50

■ För att lyckas behöver man partner

I konferensrummet intill mitt rum på Fennia Liv hänger [Gösta Diehls verk "Russian Torkas" från 1955](#). Industriförsäkring gav det till hundraåriga Fennia 1982. Tavlans är ytterst fascinerande. Enligt mig avbildar den två människor eller människogrupper och kontakten eller sambanden dem emellan. Jag har alltid i mina diskussioner, såvitt som möjligt, tagit upp tavlans budskap om hur nödvändigt samarbete är.

Fennia gästades under JobShadow-dagen i början av året av några unga som prövade på företagsverksamhet under skydd av Ung företagsamhet rf. De alla hade under dagens lopp följt en enskild direktör.

Dagen var givande även för den som blev följd. Jag blev skuggad under dagen av en studerande som tillsammans med två studiekompisar hade startat ett företag inom säkerhetsbranschen. Deras entusiastiska gemensamma sysslor väckte nästan avund hos mig. En stor del av dessa unga var på väg att bli företagare tillsammans med någon.

I dagens läge vinner en dator över en människa i schack hur lätt som helst. Men en människa tillsammans med en dator besegrar en annan dator. Ett lagspelande Finland kan vinna VM i ishockey. Jag skulle kunna göra listan hur lång som helst.

Stor vilja och utmärkta verktyg bringar inte längre garanterad framgång till företag. Var och en behöver partner och nätverk för att framgångsrikt sköta sin affärsverksamhet. Detta märker man särskilt inom nya former av företagande.

Fennia Liv är inget undantag. I årsredovisningen kan du se att vi har gjort framsteg på flera områden. För att nå denna framgång har vi behövt många partner. I det här sammanhanget vill jag passa på att framföra mitt uppriktiga tack till dig och till våra kunder för ert förtroende. Utan kunnig personal som tar sig an jobbet kan ett företag inte nå framgång.

Tack för ett lyckat år på Fenniakoncernen till alla och särskilt till mitt utomordentliga FL-team.

Seppo Rinta
toimitusjohtaja

■ Styrelsens verksamhetsberättelse

Försäkringsaktiebolaget Fennia Livs premieinkomst fortsatte att växa kraftigt under 2015. Bolaget fortsatte att förbereda sig på solvenskraven av regelverket Solvens II, som trädde i kraft i början av 2016, och de genomförda åtgärderna påverkade särskilt bolagets placeringsverksamhet.

Fennia Liv är Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennias dotterbolag med 100 procents ägarandel.

Försäkringsverksamhet

Fennia Livs totala premieinkomst utan avdrag för återförsäkrarens andel ökade med 31 procent. En stark tillväxt redan för det andra året i rad ledde till den högsta premieinkomsten i bolagets historia, 199,8 miljoner euro (152,5 mn euro). Av bolagets premieinkomst var 165,4 miljoner euro (124,6 mn euro) livförsäkringar och 34,4 miljoner euro (27,9 mn euro) pensionsförsäkringar. Premieinkomsten från pensionsförsäkringar som tecknats av företag fortsatte att öka trots att premieinkomsten från individuella pensionsförsäkringar har pekats nedåt. Nordea Livförsäkring Finland Ab:s gruppensionsbestånd överfördes till Fennia Liv den 1 februari 2015. Det överförda försäkringsbeståndskapitalet och premieinkomsten förstärkte Fennia Livs ställning bland pensionsförsäkringar för företag. Premieinkomsten från fondförsäkringar ökade kraftigt till 158,3 miljoner euro (109,8 mn euro) och utgjorde 79 procent (72 %) av bolagets premieinkomst. Premieinkomsten från försäkringar med fortlöpande premie var 52,9 miljoner euro (47,6 mn euro) och dess andel av den totala premieinkomsten var 26 procent (31 %).

Utbetalda ersättningar ökade till 83,2 miljoner euro (77,5 mn euro). Det gjordes aningen mer återköp än under jämförelseåret och deras andel av de utbetalda ersättningarna uppgick till 30,6 miljoner euro (27,7 mn euro). Återbetalningar av sparbelopp utgjorde 3,4 miljoner euro (7,4 mn euro). Sammanlagt 33,7 miljoner euro (32,2 mn euro) utbetalades i pensioner och 11,5 miljoner euro (5,4 mn euro) vid dödsfall och arbetsoförmåga.

Driftskostnaderna steg till 13,5 miljoner euro (11,9 mn euro). Ökningen av driftskostnaderna berodde på volymökningen inom affärsverksamheten och satsningen på den. Satsningar på tillväxten syntes också som ökad belastningsinkomst. Bolagets driftskostnadsprocent inklusive intäkterna avseende arvoden och provision av fonder som placerats i fondförsäkringar var 100,8 procent (108,8 %).

Den totala avkastningen av försäkringskapital som är bundna till bolagets resultat varierade 2015 mellan 2,4 och 4,5 procent beroende på försäkringsgren och kvartal. De beviljade kundåterbärningarna uppgick till 2,0 miljoner euro, av vilka 0,4 miljoner euro finansierades genom att utnyttja den redan tidigare uppkomna ansvarsskulden för extra förmåner. Bolaget fortsatte att öka ansvarsskulden för räntekomplettering för att förbereda sig på kommande kostnader som uppstår då beräkningsräntan gottskrivs försäkringar. Från resultatet överfördes till ansvarsskulden 70,0 miljoner euro (14,0 mn euro) för att komplettera räntesänkningen.

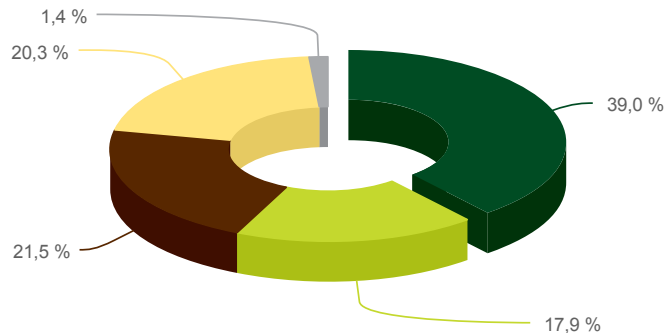
Placeringsverksamhet

Bolagets placeringsintäkter enligt verkligt värde var 34,7 miljoner euro (49,6 mn euro), dvs. avkastningen var 5,0 procent (7,4 %) på placerat kapital. Nettointäkterna som bokförts i bolagets resultat var 122,1 miljoner euro (64,9 mn euro), varav fondförsäkringarna utgjorde 46,7 miljoner euro (34,9 mn euro). Placeringsbeståndets risknivå sänktes under året och till följd av lyckad tajmning av realiseringar ingår i placeringsverksamhetens resultat exceptionellt mycket försäljningsvinster.

Vid årets slut var placeringarnas verkliga värde 749 miljoner euro (721 mn euro). Masskuldebrevslån och placeringar i långa räntefonder utgjorde 39 procent av placeringsbeståndet, och penningmarknadsplaceringar och depositioner 20 procent. Aktier, placeringar i aktiefonder och kapitalfonder utgjorde 18 procent, fastighetsplaceringar 22 procent och lånefordringar och övriga placeringar 1 procent. De medel som utgör täckning för fondförsäkringar ökade kraftigt och var 723 miljoner euro (511 mn euro).

Fennia Liv, moderbolag placeringsbestånd 31.12.2015 749,3 mn euro (720,5 mn euro)

Placeringsverksamhetens avkastningsprocent 5,0 % (7,4 %)

■ Masskuldebrevslån	■ Aktier och andelar	■ Fastighetsplaceringar	■ Övriga finansmarknadsinstrument
■ Övriga placeringar			

Resultat och solvens

Bolagets rörelsevinst var 3,0 miljoner euro (10,2 mn euro). Koncernens rörelsevinst var 2,6 miljoner euro (8,1 mn euro).

Bolagets verksamhetskapital var 114,1 miljoner euro (152,0 mn euro). Bolagets utjämningsbelopp på 8,6 miljoner euro upplöstes. Bolagets solvenskapital var 114,1 miljoner euro (160,6 mn euro). Solvensen i förhållande till ansvarsskulden minskade i huvudsak på grund av ökningen av ansvarsskulden för räntekomplettering, och solvensnivån sjönk till 14,0 procent (23,4 %).

Företagsledning och personal

Under verksamhetsåret bestod Fennia Livs styrelse av vd Mikael Ahlbäck (ordförande), filosofiedoktor Matti Ruohonen (vice ordförande), vd Antti Kuljukka, vd Juha-Pekka Halmeenmäki (från 1.9.2015) och vice vd Eero Eriksson.

Styrelsen sammanträdde sammanlagt elva gånger under verksamhetsåret. Medlemmarnas närvaroprocent var 96.

Bolagets verkställande direktör var Seppo Rinta.

År 2015 hade bolaget i genomsnitt 54 anställda (50).

Belöning

Utgångspunkten för belöningen i Fenniakoncernen och därmed också i Fennia Liv är att den är sporrande, rättvis och rimlig och att belöningen av ledningen och personalen motsvarar koncernens och koncernbolagens korta och långsiktiga intressen. Fennia Livs belöningssystem grundar sig på på förhand fastställda mål som bygger på bolagets strategiska målsättningar. I Fenniakoncernens lönepolicy fastställs hur löner och belöningar bestäms. På Fennia är lönepolicyn en helhet, som påverkas utöver av ett intressant och tillräckligt utmanande uppgiftsområde också av bra ledning, personalförmåner och penningbelöning. Av lönepolicyn framgår även hur var och en Fenniaanställd kan påverka löneutvecklingen genom att utveckla sig själv och sitt eget arbete, och vilka de ansvar som gäller löne- och belöningsfrågor är i bolaget.

I enlighet med belöningsprinciper har belöningen byggts upp på ett sätt som förebygger osund risktagning. Belöningssystemen har bl.a. på förhand fastställda maximibelöningar, som begränsar maximibeloppet för belöningar, och villkor för force majeure, som ger styrelsen rätt att ändra systemen om bolagets ekonomiska ställning har äventyrats eller om omständigheterna i övrigt ändrats avsevärt. När man beslutar om belöningar är det i regel den belönade personens chefs chef som beslutar om belöningsfrågor.

Koncernstruktur

Till koncernbokslutet har konsoliderats Fennia Kapitalförvaltning Ab, som bolaget äger till 100 procent.

I slutet av räkenskapsperioden omfattade koncernen Fennia Liv dessutom 13 fastighetsbolag som ägdes helt av bolaget.

Kapitalförvaltning

Fennia Kapitalförvaltnings lönsamhet förbättrades under 2015. Bolagets resultat för räkenskapsperioden uppvisade vinst och var 253 789,50 euro (-7 214,19 euro). Bolagets eget kapital var vid slutet av räkenskapsperioden 1,4 miljoner euro (1,1 mn euro).

I slutet av räkenskapsperioden var bolagets solvens bra, kapitaltäckningsgraden var 24,29 procent och bolagets egna medel var 1,3 miljoner euro (det kalkylmässiga minimikravet på egna medel är 0,4 miljoner euro).

De kundtillgångar som Fennia Kapitalförvaltning förvaltar uppgick vid slutet av året till 234 miljoner euro (193 milj. euro). Det nya kapitalet hänförde sig i huvudsak till fonden som placerar i kontors- och affärslokaler, eftersom placerarna på grund av den rådande låga räntenivån och den gungande aktiemarknaden lockades av fastighetsplacering.

Risk- och solvenshantering

Grunden för Fennia Livs riskhantering utgörs av de principer för risk- och solvenshantering som styrelserna i Fennias koncernbolag fastställt. Styrmodellen för riskhanteringssystemet bygger på den så kallade modellen med tre försvarslinjer, som beskrivs närmare i avsnittet om riskhantering.

En riskhanteringskommitté har tillsatts för koncernens försäkringsbolag för att förbereda, styra och koordinera risk- och solvenshanteringsuppgifter samt för att förmedla information om detta.

Placeringsverksamheten grundar sig på en placeringsplan, som har godkänts av bolagets styrelse, där man bland annat definierar allokering av placeringar samt ansvar och befogenheter för aktörer i den praktiska placeringsverksamheten. När allokeringen av placeringarna fastställs beaktas bolagens risktäckningskapacitet.

För risker och risk- och solvenshantering har bokslutsnoter utarbetats, där Fennia Livs mest betydande risker och de allmänna principerna för risk- och solvenshanteringen tas upp.

Utsikter för pågående räkenskapsperiod

Den osäkra situationen på placeringsmarknaden fortsätter, vilket gör att avkastningskravet på försäkringsbestånd med hög beräkningsränta blir utmanande att nå. Bolaget anser att marknadsmiljön inte är särskilt lockande för risktagning, utan det siktar framåt ytterst riskmedvetet genom att samtidigt trygga sin solvensställning.

Digitaliseringen av servicemodeller, förändringar i strukturen av social- och hälsovården och i den sociala tryggheten skapar tillsammans med en förlängd pensionstid och ökad förmögenhet goda möjligheter för en flexibel och aktiv aktör som Fennia Liv att tillsammans med lösningar av kapitalförvaltnings- och skadeförsäkringsrörelsen komplettera den ekonomiska tryggheten särskilt hos företagare, deras familjer och personalen inom företag.

Resultaträkning

1 000 €	Koncernen 2015	Koncernen 2014	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Noter
Försäkringsteknisk kalkyl					
Premieinkomst					
Premieinkomst	199 823	152 544	199 823	152 544	1
Återförsäkrares andel	-877	-1 131	-877	-1 131	
	198 946	151 413	198 946	151 413	
Intäkter av placeringsverksamheten	126 986	60 354	125 659	61 461	3, 4
Uppskrivningar av placeringar	39 896	35 838	39 896	35 838	3, 4
Övriga försäkringstekniska intäkter	-	156	-	156	
Ersättningskostnader					
Utbetalda ersättningar	-83 181	-77 490	-83 181	-77 490	2
Återförsäkrares andel	50		50		
Totalförändring i ersättningsansvaret	-3 373	-4 796	-3 373	-4 796	
Beståndsoverföring	5 025	-	5 025	-	
Ersättningskostnader sammanlagt	-81 479	-82 286	-81 479	-82 286	
Förändring i premieansvaret					
Totalförändring i premieansvaret	-278 895	-113 336	-278 895	-113 336	
Beståndsoverföring	59 222	-	59 222	-	
	-219 673	-113 336	-219 673	-113 336	
Driftskostnader	-13 544	-11 947	-13 544	-11 947	5
Kostnader för placeringsverksamheten	-43 139	-31 122	-41 164	-30 135	3, 4
Korrigerig av uppskrivningar av placeringar	-2 295	-2 231	-2 295	-2 231	3, 4
Försäkringstekniskt resultat	5 699	6 838	6 347	8 932	
Annan än försäkringsteknisk kalkyl					
Övriga intäkter					
Intäkter av värdepappersverksamheten	2 212	1 789			
Övriga		-	-	-	
	2 213	1 789	-	-	
Övriga kostnader					
Kostnader för värdepappersverksamheten	-1 959	-1 796			
Avskrivning av goodwill	-241	-	-241	-	
	-2 199	-1 796	-241	-	
Inkomstskatt för den egentliga verksamheten					
Skatt under räkenskapsperioden	-1 077	-1 674	-1 066	-1 674	
Skatt under tidigare räkenskapsperioder	84	-520	84	-520	
Latent skatt	549	92			
	-445	-2 102	-982	-2 194	
Vinst av den egentliga verksamheten			5 125	6 738	
Minoritetsandelar	4				
Bokslutsdispositioner					
Förändring i avskrivningsdifferensen			27	8	
Räkenskapsperiodens vinst	5 272	4 729	5 151	6 746	

Balansräkning

1 000 €	Koncernen 2015	Koncernen 2014	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Noter
AKTIVA					
Immateriella tillgångar					
Övriga utgifter med lång verkningstid	3 430	3 716	3 392	3 633	12
Goodwill	2 166	-	2 166	-	
Förskottsbetalningar	1 373	887	1 373	887	
	6 968	4 603	6 930	4 521	
Placeringar					
Fastighetsplaceringar					
Fastigheter och fastighetsaktier	106 696	106 370	87 700	86 572	7
Lånefordringar på företag inom samma koncern			17 395	17 879	
Lånefordringar på ägarintresseföretag	1 843	2 098	1 843	2 098	
	108 540	108 468	106 938	106 549	
Placeringar i företag inom samma koncern					
Dotterbolagsaktier			1 400	1 150	
Övriga placeringar					
Aktier och andelar	249 313	368 368	249 313	368 368	11
Finansmarknadsinstrument	333 718	155 348	333 718	155 348	
Fordringar på inteckningslån	2 951	3 001	2 951	3 001	
Depositioner	3 000	-	3 000	-	
	588 983	526 717	588 983	526 717	
Placeringar sammanlagt					
	697 522	635 185	697 321	634 416	6
Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar					
Fordringar					
Vid direktförsäkringsverksamhet					
Hos försäkringstagare	623	627	623	627	
Vid återförsäkringsverksamhet	50	-	50	-	
Övriga fordringar	3 700	4 548	3 639	4 640	
	4 373	5 176	4 312	5 267	
Övriga tillgångar					
Materiella tillgångar					
Maskiner och inventarier	418	406	408	397	12
Övriga materiella tillgångar	12	12	12	12	
	430	418	421	409	
Kassa och bank	20 369	13 615	18 862	12 597	
	20 799	14 034	19 283	13 006	
Aktiva resultatregleringar					
Räntor och hyror	4 690	2 630	4 687	2 626	
Övriga aktiva resultatregleringar	3 540	2 076	3 527	2 072	
	8 231	4 705	8 214	4 698	
	1 458 964	1 173 144	1 457 130	1 171 349	

1 000 €	Koncernen 2015	Koncernen 2014	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Noter
PASSIVA					
Eget kapital					
Aktiekapital	27 751	27 751	27 751	27 751	13
Överkursfond	10 723	10 723	10 723	10 723	
Styrelsens dispositionsmedel	8	8	8	8	
Vinst från tidigare räkenskapsperioder	37 371	36 041	47 357	44 011	
Räkenskapsperiodens vinst	5 272	4 729	5 152	6 746	
	81 125	79 253	90 992	89 240	
Akkumulerade bokslutsdispositioner					
Avskrivningsdifferens			39	66	
Minoritetsandelar					
	303	-			
Försäkringsteknisk ansvarsskuld					
Premieansvar	485 125	412 631	485 125	412 631	
Ersättningsansvar	151 699	154 071	151 699	154 071	
	636 824	566 701	636 824	566 701	
Ansvarsskuld för fondförsäkringar					
Försäkringsteknisk ansvarsskuld	722 320	510 175	722 320	510 175	16
Skulder					
Av återförsäkringsverksamhet	543	631	543	631	
Latenta skatteskulder	5 292	5 840			
Övriga skulder	9 374	7 996	3 621	2 286	14
	15 209	14 467	4 164	2 917	
Passiva resultatregleringar					
	3 182	2 547	2 791	2 250	
	1 458 964	1 173 144	1 457 130	1 171 349	

Moderbolagets finansieringsanalys

1 000 €	2015	2014
Rörelseverksamhetens kassaflöde		
Vinst av den egentliga verksamheten före extraordinära poster	5 125	6 738
Korrektivposter:		
Förändring i den försäkringstekniska ansvarsskulden	282 268	118 133
Nedskrivningar och uppskrivningar av placeringar	-21 803	-25 524
Avskrivningar enligt plan	1 288	969
Övriga korrektivposter	-76 055	-16 021
Kassaflöde före förändring i rörelsekapitalet	190 822	84 295
Förändring i rörelsekapitalet		
Minskning/ökning av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	-1 444	-3 029
Ökning av kortfristiga räntefria skulder	911	-1 076
Rörelseverksamhetens kassaflöde före finansiella poster och skatter	190 289	80 190
Betalda räntor och betalningar för rörelseverksamhetens övriga finansiella kostnader	-3	-8
Betalda direkta skatter	-2 550	-2 732
Rörelseverksamhetens kassaflöde	187 737	77 450
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringar i placeringar (exkl. likvida medel)	-251 403	-86 764
Överlåtelseinkomster av placeringar (exkl. likvida medel)	77 039	18 223
Investeringar i och överlåtelseinkomster av materiella och immateriella tillgångar samt av övriga tillgångar (netto)	-3 709	-855
Investeringarnas kassaflöde	-178 073	-69 396
Finansieringens kassaflöde		
Utbetalda utdelningar	-3 400	-
Finansieringens kassaflöde	-3 400	-
Förändring i likvida medel	6 265	8 054
Likvida medel vid räkenskapsperiodens början	12 597	4 543
Likvida medel vid räkenskapsperiodens slut	18 862	12 597
	6 265	8 054

Bokslutsprinciper

Bokslutet har upprättats enligt bokföringslagen och lagarna om aktiebolag och försäkringsbolag samt i enlighet med beslut, föreskrifter och anvisningar från de myndigheter som övervakar försäkringsbolag.

Placeringarnas bokföringsvärde

Byggnader och konstruktioner tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften med avdrag för avskrivningarna enligt plan eller till ett lägre verkligt värde. Fastighetsaktier samt mark- och vattenområden tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde.

Aktier och andelar som ingår i placeringarna tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde. Aktier och andelar som hänför sig till anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde om värdesänkningen anses bestående. Anskaffningsutgiften beräknas med hjälp av medelpriset.

Finansmarknadsinstrument tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften. Anskaffningsutgiften beräknas med hjälp av medelpriset. Differensen mellan finansmarknadsinstrumentens nominella värde och anskaffningsutgift periodiseras till ränteintäkter eller som avdrag för dessa under finansmarknadsinstrumentets löptid. Motposten bokförs som en ökning eller minskning av anskaffningsutgiften. Värdeförändringar till följd av fluktuationer i räntenivån har inte bokförts. Nedskrivningar i anslutning till emittentens kreditvärdighet bokförs i resultatet.

Lånefordringar och depositioner tas i balansräkningen upp till det nominella värdet eller till ett bestående lägre sannolikt värde än detta.

De nedskrivningar som tidigare gjorts av placeringar återförs via resultaträkningen högst upp till den ursprungliga anskaffningsutgiften när det verkliga värdet ökar.

Derivatkontrakt används i första hand till att skydda placeringsportföljerna. Derivatet bokförs dock som icke-skyddande derivatkontrakt. Vinster och förluster som uppkommit under räkenskapsperioden till följd av att derivatkontrakt stängts eller förfallit har bokförts som intäkter eller kostnader för räkenskapsperioden. Den negativa differensen mellan det verkliga värdet för ett icke-skyddande derivatkontrakt och ett högre bokföringsvärde/en högre avtalskurs bokförs som kostnad. Orealiserade intäkter bokförs inte.

Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar värderas till verkligt värde.

Bokföringsvärde för annan egendom än placeringar

Som övriga utgifter med lång verkningstid har utgifter för totalrenovering av lägenheter och för planering av datasystem aktiverats. Under räkenskapsperioden har dessutom goodwill aktiverats i balansräkningen. Dessa och inventarier tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften med avdrag för avskrivningar enligt plan. För aktivering av datasystem har också avskrivningar för värdeminskningar bokförts.

Premiefordringar tas i balansräkningen upp till det sannolika värdet och övriga fordringar till det nominella värdet eller till ett bestående lägre sannolikt värde.

Avskrivningar enligt plan

Avskrivningar enligt plan görs som lineära avskrivningar på anskaffningsutgiften baserade på ekonomisk verkningstid. De uppskattade avskrivningstiderna är i genomsnitt följande:

Dataprogram	5–7 år
Utgifter för planering av datasystem	5–10 år
Övriga utgifter med lång verkningstid	5–10 år
Goodwill	10 år
Kontors-, affärs- och industribyggnader	20–50 år
Beståndsdelar i byggnader	10–20 år
Transportmedel och datautrustning	3–5 år
Kontorsmaskiner och -inventarier	7 år

Uppskrivningar av placeringar

Uppskrivningar av placeringar som hänför sig till placeringstillgångar och till placeringar som utgör täckning för

fondförsäkringar samt korrektivposter till uppskrivningarna bokförs via resultaträkningen.

Placeringarnas verkliga värde

Som värden för fastigheter och fastighetsaktier används högst marknadsbaserade verkliga värden. Objekten värderas med en avkastningsvärde metod som bygger på kassaflödet. Värderingarna utförs av en utomstående auktoriserad fastighetsvärderare.

För noterade värdepapper och för sådana värdepapper som har en marknad används som verkligt värde årets sista tillgängliga kurs enligt fortlöpande handel, eller om den saknas, den sista avslutskursen. Som verkligt värde för värdepapper som inte noteras används det sannolika överlåtelsepriset, den återstående anskaffningsutgiften eller ett substansvärde. Som verkligt värde för kapitalinvesteringar har anskaffningsutgiften eller de värderingar som förvaltningsbolaget uppgett om fondens verkliga värde tillämpats.

Derivatkontrakt värderas till verkligt värde på bokslutsdagen. Från verksamhetskapitalet avdras eventuell maximiförlust för icke-skyddande derivatkontrakt.

Som verkligt värde för fordringar tillämpas det nominella värdet eller ett lägre sannolikt värde.

Poster i utländsk valuta

Affärstransaktioner i utländsk valuta bokförs enligt transaktionsdagens kurs. Fordringar och skulder i utländsk valuta liksom verkligt värde för placeringar har i bokslutet omvandlats till euro enligt Europeiska centralbankens kurs på bokslutsdagen. Kursdifferenser som uppkommit under räkenskapsperioden och vid bokslutet bokförs som korrigeringsposter till de berörda inkomsterna och utgifterna eller som intäkter och kostnader av placeringsverksamheten om kursdifferenserna hör till finansieringstransaktioner.

Arrangemang för personalens pensioner

Pensionsskyddet för personalen har ordnats genom ArPL-försäkringar i Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera. Pensionsförsäkringspremierna bokförs i resultaträkningen enligt prestationsprincipen. Bolagets hela personal omfattas dessutom av en premiebaserad tilläggs pensionsförsäkring, som har tecknats hos Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv.

Akkumulerade bokslutsdispositioner och hantering av latent skatter

Lagstiftningen gör det möjligt att bokföra frivilliga reserver samt avskrivningar som överskrider planen. I koncernbolagens bokslut avdras inte den latent skatteskulden från ackumulerade bokslutsdispositioner, fonderade uppskrivningar och värderingsdifferenser på placeringar. Intäktsförda uppskrivningar är skattepliktig inkomst. Latenta skattefordringar till följd av periodiseringsdifferenser i bokföring och beskattning har inte tagits upp i koncernbolagens bokslut. Koncernbolagen har inte motsvarande latent skatteskulder. I koncernbokslutet har skatteskulder till följd av konsolideringsåtgärder bokförts.

I koncernbokslutet har den ackumulerade avskrivningsdifferensen delats upp i ändring i den latent skatteskulden och i räkenskapsperiodens resultat samt i latent skatteskuld och i eget kapital. Den tillämpade skattesatsen är 20,0 procent.

Ansvarsskuld

Vid beräkning av ansvarsskulden följs både lagen om försäkringsbolag och Social- och hälsovårdsministeriets och Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.

Vid försäkringar som är bundna till placeringarnas värdeutveckling (fondförsäkringar) används ingen beräkningsränta. För övriga försäkringar beräknas ansvarsskulden per försäkring, och den beräkningsränta som tillämpas varierar enligt följande:

- För individuella liv- och pensionsförsäkringar tillämpas en beräkningsränta på 1–4,5 procent, storleken på räntan beror på försäkringens begynnelse tidpunkt. För nya försäkringsavtal är beräkningsräntan 1 procent.
- För kapitaliseringsavtal är beräkningsräntan 0–2,5 procent, storleken på räntan beror på avtalets begynnelse tidpunkt och målgrupp.
- För grupp pensionsförsäkringen är beräkningsräntan 0–3,5 procent. För nya grupp pensionsförsäkringar är beräkningsräntan 1 procent.

För att uppfylla beräkningsräntekravet för pensions- och sparförsäkringar, vars beräkningsränta är 2,0–4,5 procent,

kompletterades ansvarsskulden såväl under räkenskapsåret som vid tidigare bokslut. Ansvarsskulden för räntekomplettering var cirka 127,0 miljoner euro 31.12.2015. I och med räntekompletteringen är det årliga minimiavkastningskravet, som läggs på placeringsverksamheten, för detta bestånd 1,0 procent under en tid på över 15 år.

Skälighetsprincipen

Enligt 13 kap. 2 § i lagen om försäkringsbolag ska livförsäkringsbolag tillämpa den s.k. skälighetsprincipen i fråga om sådana försäkringar som enligt försäkringsavtalet berättigar till extra förmåner som utdelas enligt de överskott som försäkringarna eventuellt avkastar. Denna princip förutsätter att en skälighetsdel av det överskott som dessa försäkringar avkastar i form av extra förmåner ska återföras till de aktuella försäkringarna, om detta inte förhindras av solvenskraven.

Fennia Livs mål är att på lång sikt ge försäkringskapitalet i de försäkringar som är berättigade till utdelning av överskottet en bruttoavkastning som motsvarar minst den riskfria räntan. Försäkringens duration och återköpsrätt beaktas då de extra förmånerna delas ut. Avkastningen som delas ut bestäms utifrån de långsiktiga nettointäkterna från bolagets placeringar.

Med försäkringens totalränta avses det sammanlagda belopp för försäkringsavtalets beräkningsränta och de extra förmåner som ska gottskrivas det aktuella avtalet. På beloppet för de extra förmåner som gottskrivas inverkar avtalets beräkningsräntenivå. När bolagets nettointäkter från placeringar är låga sänks nivån på de extra förmånerna. Då kan totalräntan på de försäkringar som har en låg beräkningsränta bli lägre än hos försäkringar med en hög beräkningsränta. När placeringarnas nettoavkastning är hög, kan försäkringar med en låg beräkningsränta få en högre totalränta än de försäkringar som har en hög beräkningsränta.

När det gäller nivån på de extra förmånerna strävar man efter kontinuitet, vilket betyder att överskottet från placeringsintäkterna kan periodiseras till att delas ut som extra förmåner till en berörd försäkringsgrupp under kommande år.

Nivån på de extra förmånerna begränsas av avkastningskraven som ägaren har fastställt för kapitalet samt av bolagets solvensmål. Solvensmålet uppställs så att alla solvensgränser som lagstiftarna förutsätter överskrids och att bolaget kan ta risker i sin placeringsverksamhet i den mån som upprätthållandet av solvensen, avkastningskravet på ansvarsskulden och ägarens avkastningskrav förutsätter.

Fennia Livs styrelse fastställer årligen de extra förmåner som delas ut till försäkringarna. Beloppet för de på förhand fastställda extra förmånerna kan dock ändras även mitt under året om solvensen eller den allmänna marknadssituationen förutsätter det.

I risklivförsäkringar tillämpas den så kallade skälighetsprincipen i dödsfalls- och invaliditetsskyddet för namngivna försäkringsgrupper i form av höjda ersättningsbelopp.

Målen för de extra förmånerna är inte bindande, och de är inte heller en del av det försäkringsavtal som ingås mellan bolaget och försäkringstagaren. Målen för de extra förmånerna gäller tills vidare och bolaget förbehåller sig rätten att ändra dessa mål.

Hur skälighetsprincipen uppfylldes 2015

De extra förmåner som Fennia Liv delade ut 2015 motsvarar de mål som bolaget uppställt i sin skälighetsprincip. Avkastningen som delas ut till försäkringarna bestäms utifrån de långsiktiga nettointäkterna från bolagets placeringar. När det gäller nivån på de extra förmånerna strävar man efter kontinuitet. När extra förmåner delas ut beaktas bolagets solvensställning.

Bolagets placeringsavkastning 2015 var hyfsad. På grund av den ytterst låga räntenivån, som nu fortsatt en längre tid, överfördes i bokslutet 70 miljoner euro från resultatet till ansvarsskulden för räntekomplettering för att bekosta beräkningsräntan de kommande åren. Med detta tryggar man bolagets förmåga att bekosta en hög beräkningsränta även i framtiden. En del av 2015 års extra förmåner bekostades från tidigare års reserver för ansvarsskulden för extra förmåner. Ansvarsskulden för räntekomplettering upplöstes enligt plan.

Den riskfria räntan har varit låg för såväl korta räntor som långa statslån ända sedan 2009. Den totalränta som Fennia Liv gottskrivit har tydligt överskridit den motsvarande placeringstidens riskfria ränta 2009–2015. Utöver avtalets beräkningsränta har även försäkringens duration och återköpsrätt beaktats vid utdelningen av de extra förmånerna. Därför har den totalränta som gottskrivas pensionsförsäkringar vanligen varit högre än den ränta som gottskrivas sparförsäkringar.

Tabellen nedan visar Fennia Livs totalräntor som gottskrevs 2015.

Årlig totalränta för räntebärande försäkringar 2015

Beräknings- ränta	Individuell sparförsäkring	Individuell pensionsförsäkring	Gruppensions- försäkring	Kapitaliserings- avtal
4,50 %	4,50 %	4,50 %		
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	
2,50 %	2,50 %	3,60 %	3,60 %	2,50 %
2,00 %			3,60 %	
1,50 %	2,60 %			2,40 %
1,00 %	2,60 %	3,60 %	3,60 %	2,40 %
0,00 %			3,60 %	2,40 %

Koncernbokslut

I Fennia Livs koncernbokslut har alla de dotterbolag konsoliderats där moderbolaget direkt eller indirekt har över hälften av rösträtten. Fennia Kapitalförvaltning Ab (100 procents ägarandel) har konsoliderats i koncernbokslutet. De andra tretton dotterbolag som konsoliderats i koncernbokslutet (14 till antalet år 2014) är fastighetsbolag.

Koncernbokslutet har upprättats som sammanställning av moderbolagets och dotterbolagens resultaträkningar, balansräkningar och noter. Bolagens interna fordringar och skulder, intäkter och kostnader, vinstutdelning samt inbördes aktieinnehav har eliminerats. Inbördes aktieinnehav har eliminerats genom förvärvsmetoden. Den koncernaktiva som hänför sig till anläggningstillgångsposter avskrivs enligt avskrivningsplanen för den berörda anläggningstillgångsposten. Koncerngoodwill som inte har hänförts har avskrivits i sin helhet.

■ Koncernen

Koncernbolagen 31.12.2015

Koncernbokslutet inkluderar följande dotterbolag

Fennia Kapitalförvaltning Ab
Asunto Oy Jyväskylän Jontikka 2
Asunto Oy Tampereen Vuoreksen Puistokatu 76
Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 1
Kiinteistö Oy Itämerenkatu 5
Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 1-5
Kiinteistö Oy Konalan Ristipellontie 25
Kiinteistö Oy Mikkelin Hallituskatu 1
Kiinteistö Oy Sellukatu 5
Kiinteistö Oy Teohypo
Kiinteistö Oy Vaajakosken Varaslahdentie 6
Kiinteistö Oy Vasaramestari
Kiinteistö Oy Vasaraperän Liikekeskus
Munkinseudun Kiinteistö Oy

■ Noter till moderbolaget

Noter till resultaträkningen och balansräkningen

1. Premieinkomst

1 000 €	2015	2014
Direktförsäkring		
Från hemlandet	199 827	152 505
Återförsäkring	-4	39
Premieinkomst före återförsäkrars andel	199 823	152 544
Poster som avdragits från premieinkomsten		
Kreditförluster på premiefordringar	12	5
Premieinkomst av direktförsäkring		
Livförsäkring		
Individuell livförsäkring med fondanknytning	123 896	92 862
Annan individuell livförsäkring	5 682	7 016
Kapitaliseringsavtal med fondanknytning	20 279	7 915
Annat kapitaliseringsavtal	761	3 169
Arbetstagarnas grupplivförsäkring	5 065	6 365
Annan grupplivförsäkring	9 702	7 314
Pensionsförsäkring		
Individuell pensionsförsäkring med fondanknytning	5 193	5 368
Annan individuell pensionsförsäkring	7 093	7 576
Gruppensionsförsäkring med fondanknytning	8 943	3 623
Annan gruppensionsförsäkring	13 214	11 297
	34 443	27 864
	199 827	152 505
Fortlöpande premier	52 917	47 635
Engångspremier	146 910	104 871
	199 827	152 505
Premier från avtal som berättigar till återbäring	41 517	42 737
Premier för fondförsäkringar	158 311	109 768
	199 827	152 505

2. Utbetalda ersättningar

1 000 €	2015	2014
Direktförsäkring		
Livförsäkring	42 027	43 142
Pensionsförsäkring	41 154	34 356
	83 181	77 498
Återförsäkring	-	-8
Utbetalda ersättningar sammanlagt	83 181	77 490
Av vilka:		
Återköp	30 610	27 669
Återbetalning av sparsumma	3 399	7 415
Övriga	49 173	42 414
	83 181	77 498
Fondförsäkringarnas andel av utbetalda ersättningar	50 469	34 621
Extra förmåner inom livförsäkring		
Återbäringarnas och rabatternas effekt på det försäkringstekniska resultatet	5 493	1 096
Ändring i ansvaret för framtida extra förmåner under räkenskapsperioden	-411	-1 043

I bokslutet 31.12.2015 överfördes 70 000 000 euro från resultatet för att finansiera beräkningsräntan för individuella pensioner och gruppensioner. Av de extra förmåner som delades ut 2015 finansierades 411 450 euro från ansvarsskulden för extra förmåner. Av den individuella pensionsförsäkringens och sparförsäkringarnas beräkningsränta på 4,5 procent finansierades en andel på 2,5 procent från ansvarsskulden för räntekompletteringen, 3 198 007 euro, och av beräkningsräntan på 2,5 procent finansierades en andel på 0,5 procent från ansvarsskulden för räntekompletteringen, 315 981 euro. Av gruppensionsförsäkringens och den individuella pensionsförsäkringens och sparförsäkringarnas beräkningsränta på 3,5 procent finansierades dessutom en andel på 1,5 procent från ansvarsskulden för räntekompletteringen, 3 597 748 euro. Tillägg för livförsäkringssumman betalades för 440 903 euro och reserven för tilläggen ökades med 21 681 euro. Till reserven för tilläggen för livförsäkringssumman överfördes 45 procent av de medel som reserverades för utjämningsbeloppet 31.12.2014, 3 867 967 euro. I övrigt motsvarade de extra förmåner på 2 036 335 euro som gottskrevs försäkringar 2015 räkenskapsperiodens mål för extra förmåner. De extra förmåner på 1 544 301 euro som gottskrevs försäkringar 2014 motsvarade räkenskapsperiodens mål för extra förmåner. Ansvarsskulden för de extra förmåner som ackumulerats under tidigare år upplöstes med 448 342 euro. Under räkenskapsperioden överfördes dessutom 14 000 000 euro till ansvarsskulden för extra förmåner.

3. Specifikation av nettointäkterna från placeringsverksamheten

1 000 €	2015	2014
Intäkter av placeringsverksamheten		
Intäkter av fastighetsplaceringar		
Ränteintäkter		
Från företag inom samma koncern	618	584
Från övriga företag	167	162
	785	746
Övriga intäkter	10 053	9 788
	10 839	10 534
Intäkter av övriga placeringar		
Utdelningsintäkter	10 963	8 604
Ränteintäkter	6 140	6 536
Övriga intäkter	3 257	2 341
	20 361	17 481
Sammanlagt	31 200	28 015
Återförda nedskrivningar	5 211	6 145
Försäljningsvinster	89 249	27 301
Sammanlagt	125 659	61 461
Kostnader för placeringsverksamheten		
Kostnader för fastighetsplaceringar		
Till företag inom samma koncern	-3 263	-3 249
Till övriga företag	-1 261	-1 022
	-4 524	-4 271
Kostnader för övriga placeringar	-3 419	-2 549
Räntekostnader och övriga kostnader för främmande kapital	-3	-8
Sammanlagt	-7 946	-6 828
Nedskrivningar och avskrivningar		
Nedskrivningar	-21 009	-14 229
Försäljningsförluster	-12 210	-9 078
Sammanlagt	-41 164	-30 135
Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar och korrigeringar av dessa	84 495	31 326
Uppskrivningar av placeringar	39 896	35 838
Korrigerings av uppskrivningar av placeringar	-2 295	-2 231
	37 602	33 608
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	122 097	64 933

4. Fondförsäkringarnas andel av nettointäkterna från placeringsverksamheten i resultaträkningen

1 000 €	2015	2014
Intäkter av placeringsverksamheten	24 989	13 605
Kostnader för placeringsverksamheten	-6 173	-5 884
Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar och korrigerig av dessa samt nedskrivningar och återförda nedskrivningar	18 817	7 721
Uppskrivningar av placeringar	39 896	35 838
Korrigerig av uppskrivningar av placeringar	-2 295	-2 231
Nedskrivningar	-11 940	-7 797
Återförda nedskrivningar	2 218	1 343
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	46 696	34 875

5. Specifikation av driftskostnader

1 000 €	2015	2014
Specifikation av driftskostnaderna i resultaträkningen		
Utgifter för anskaffning av försäkringar		
Provisioner för direktförsäkring	1 744	1 191
Provisioner och vinstandelar från mottagen återförsäkring		3
Övriga utgifter för anskaffning av försäkringar	4 108	3 440
Utgifter för anskaffning av försäkringar sammanlagt	5 852	4 634
Kostnader för handläggning av försäkringar	5 591	5 470
Administrationskostnader	2 277	2 063
Provisioner för avgiven återförsäkring	-176	-219
Sammanlagt	13 544	11 947
Totala driftskostnader enligt funktion		
Utbetalda ersättningar	465	376
Driftskostnader	13 544	11 947
Kostnader för skötsel av placeringsverksamheten	1 427	1 302
Sammanlagt	15 436	13 625
Funktionsspecifika avskrivningar enligt plan		
Utbetalda ersättningar	36	31
Driftskostnader	1 160	954
Kostnader för skötsel av placeringsverksamheten	92	94
Sammanlagt	1 288	1 080
Specifikation av personalkostnader, personal och medlemmar i olika organ		
Personalkostnader		
Löner och arvoden	3 894	3 314
Pensionskostnader	1 123	735
Övriga lönebikostnader	284	239
Sammanlagt	5 301	4 289
Löner och arvoden till ledningen		
Styrelsen och verkställande direktören	319	285
Pensionsåldern för verkställande direktören bestäms enligt ArPL.		
Antal anställda i genomsnitt under räkenskapsperioden		
Kontorspersonal	36	31
Försäljningspersonal	18	19
	54	50
	-	-
Revisorns arvoden		
Revision	25	25
Skatterådgivning	5	29
Övriga arvoden	-	11
	30	65

6. Verkligt värde och värderingsdifferens för placeringar

1 000 €	Placeringar 31.12.2015			Placeringar 31.12.2014		
	Återstående anskaffnings- utgift	Bokförings- värde	Verkligt värde	Återstående anskaffnings- utgift	Bokförings- värde	Verkligt värde
Fastighetsplaceringar						
Fastigheter	3 718	3 718	4 280	1 767	1 767	1 900
Fastighetsaktier i företag inom samma koncern	76 525	76 525	83 748	79 110	79 110	84 536
Fastighetsaktier i ägarintresseföretag	5 764	5 764	5 764	4 002	4 002	4 002
Övriga fastighetsaktier	1 692	1 692	1 692	3 460	3 460	3 592
Lånefordringar på företag inom samma koncern	17 395	17 395	17 395	17 879	17 879	17 879
Lånefordringar på ägarintresseföretag	1 843	1 843	1 843	2 098	2 098	2 098
Placeringar i företag inom samma koncern						
Aktier och andelar	1 400	1 400	1 400	1 150	1 150	1 150
Övriga placeringar						
Aktier och andelar	249 313	249 313	270 399	368 368	368 368	427 593
Finansmarknadsinstrument	333 718	333 718	334 767	155 348	155 348	161 266
Fordringar på in-teckningslån	2 951	2 951	2 951	3 001	3 001	3 001
Depositioner	3 000	3 000	3 000	-	-	-
	697 321	697 321	727 240	634 416	634 416	705 118
I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningspriset periodiserad som ränteintäkter eller som en minskning av dessa	-6 874			-5 465		
Värderingsdifferens (differensen mellan verkligt värde och bokföringsvärde)			29 919			70 702

7. Förändringar i fastighetsplaceringar

1 000 €	Fastigheter och fastighetsaktier	Lånefordringar på företag inom samma koncern	Lånefordringar på ägarintresseföretag
Anskaffningsutgift 1.1	98 198	17 879	2 098
Ökningar	3 614	834	-
Minskningar	-2 701	-1 318	-255
Anskaffningsutgift 31.12	99 110	17 395	1 843
Nedskrivningar 1.1	-11 626		
Ackumulerade nedskrivningar som gäller minskningar	6		
Återförda nedskrivningar	1 753		
Ökningar	-1 542		
Nedskrivningar 31.12	-11 410		
Bokföringsvärde 31.12	87 700	17 395	1 843

8. Placeringar i företag i samma koncern och i ägarintresseföretag

1 000 €

Anskaffningsutgift 1.1	3 800
Ökningar	-
Anskaffningsutgift 31.12	3 800
Nedskrivningar 1.1	-2 650
Återförda nedskrivningar	250
Nedskrivningar 31.12	-2 400
Bokföringsvärde 31.12	1 400

---

9. Fordringar

1 000 €

Övriga fordringar

Hos företag inom samma koncern

342

10. Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar

1 000 €	2015		2014	
	Ursprunglig anskaffningsutgift	Verkligt värde	Ursprunglig anskaffningsutgift	Verkligt värde
Aktier och andelar	546 851	621 052	377 254	439 561
Finansmarknadsinstrument	66 610	63 961	50 843	52 448
Kassa och bank	36 058	36 058	17 431	17 431
Sammanlagt	649 519	721 071	445 529	509 441
Placeringar som motsvarar ansvarsskulden för fondförsäkringar	649 519	721 071	445 529	509 441
I kassa och bank och motsvarande fordringar ingår nettopremier för betalda försäkringar som är i kraft vid bokslutstidpunkten och som ännu inte har placerats		1 604		1 377

11. Innehav i övriga företag

1 000 €	Andel av samtliga aktier %	Bokföringsvärde 31.12.2015	Verkligt värde 31.12.2015
Inhemskas aktier			
Amplus Holding Oy	19,9686	1 831	3 576
Fingrid Oyj	0,1805	203	1 500
Holiday Club Resorts Oy	1,8534	1 097	1 097
Pihlajalinna Oyj	1,3813	4 488	4 683
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	13,2193	1 929	1 929
Övriga		1 698	2 007
		11 246	14 792
Utländska aktier			
Candlewood Structured Credit Fund Ltd		3 179	3 621
K III Sweden AB		634	634
Övriga		66 154	67 502
		69 966	71 757
Andelar i placeringsfonder			
Aktia Em Mrkt Local Currency Bond+ D		5 491	5 491
Aktia Likvida+ D		8 584	8 607
BlackRock Global Funds - US Dollar High Yield Bond		11 443	11 443
BNP Paribas InstiCash USD		13 244	13 245
Brummer & Partners Lynx Fund		1 002	1 244
Cassiopeia Fund/The		2 000	2 009
Cumulus Energy Fund		1 774	1 774
Danske Invest SICAV - Emerging Markets Debt Hard		8 110	8 110
Evi Europe B		4 442	6 438
Evi North America B		4 326	6 333
FIM Likvidi		3 446	3 450
Fondita Nordic Micro Cap B		1 300	2 890
Golden China Fund		956	1 779
Nordea Korke S Kasvu (Moderate Yield Fund)		12 997	12 997
Pictet Emerging Local Currency Debt I		4 790	4 790
Seligson & Co Global Top 25 Brands A		963	1 564
Seligson & Co Rahamarkkinarahasto AAA		3 514	3 520
Taaleri Sicav - Taaleri Rhein Value Equity		2 325	3 337
WestLB Euro High Yield Bond A		4 217	4 259
WestLB Mellon Compass Fund - Euro Corporate Bond		7 293	8 035
Övriga		8	8
		102 225	111 325
Andelar i kapitalfonder			
Aberdeen Indirect Property Partners		708	708
Duke Street Capital VI LP		870	870
ESR Fennica Toimitilat I		21 000	22 509
Euro Choice IV GB Limited		3 311	4 705
Kaupakeskuskiint. FEA Ky		19 496	19 496
MB Equity Fund IV Ky		2 190	3 065
Omakylä Asuntorahasto Ky		500	683
Partners Group European Buyout		2 815	3 654
Partners Group European Mezzanine		1 681	1 851

Permira Europe IV LP2	523	669
Selected Mezzanine Funds I Ky	1 930	2 702
Selected Private Equity Funds I Ky	2 894	3 515
Teknoventure Rahasto III Ky	865	1 002
The Triton Fund III L.P.	2 454	2 454
TPKM Pysäköintilaitos Ky	2 680	2 680
WasaGroup Fund I	500	500
Övriga	1 458	1 461
	<hr/>	<hr/>
	65 876	72 526

12. Förändringar i immateriella och materiella tillgångar

1 000 €	Immateriella rättigheter och övriga utgifter med lång verkningstid	Goodwill	Förskottsbetalningar	Inventarier	Sammanlagt
Anskaffningsutgift 1.1.2015	6 847	-	887	771	8 505
Helt avskrivna under föregående år	-589	-		-38	-627
Ökningar	887	2 407	1 373	203	4 869
Minskningar	-	-	-887	-136	-1 024
Anskaffningsutgift 31.12.2015	7 145	2 407	1 373	800	11 724
Akkumulerade avskrivningar 1.1.2015	-3 102	-		-375	-3 477
Helt avskrivna under föregående år	589	-		38	627
Akkumulerade avskrivningar av minskningar och överföringar	-	-		104	104
Avskrivningar under räkenskapsperioden	-855	-241		-159	-1 255
Akkumulerade avskrivningar 31.12.2015	-3 368	-241		-392	-4 000
Nedskrivningar 1.1.2015	-111				-111
Räkenskapsperiodens nedskrivningar	-274				-274
Nedskrivningar 31.12.2015	-385				-385
Bokföringsvärde 31.12.2015	3 392	2 166	1 373	408	7 339

13. Eget kapital

1 000 €	2015
Bundet	
Aktiekapital 1.1/31.12	27 751
Överkursfond 1.1/31.12	10 723
Bundet sammanlagt	38 474
Fritt	
Styrelsens dispositionsmedel 1.1/31.12	8
Vinst från tidigare räkenskapsperioder 1.1.2014	44 011
Vinst från förra räkenskapsperiod	6 746
Utdelning	-3 400
Vinst från tidigare räkenskapsperioder 31.12.2014	47 357
Räkenskapsperiodens vinst	5 152
Fritt sammanlagt	52 517
Eget kapital sammanlagt	90 992
Utdelningsbara medel 31.12.2014	
Räkenskapsperiodens vinst	5 152
Styrelsens dispositionsmedel	8
Vinst från tidigare räkenskapsperioder	47 357
Utdelningsbara medel sammanlagt	52 517

14. Skulder

1 000 €

2015

2014

Övriga skulder

Till företag inom samma koncern

532

767

15. Ansvarsskuld för fondförsäkringar

1 000 €	2015	2014
Premieansvar	712 962	506 562
Ersättningsansvar	9 358	3 614
	722 320	510 175

16. Säkerheter och ansvarsförbindelser

1 000 €	2015	2014
Ansvar på grund av derivatkontrakt		
Valutaderivat		
Termin- och futurkontrakt		
Öppna		
Värdet på underliggande tillgång	80 394	-
Verkligt värde	-232	-
Aktiederivat		
Optionskontrakt		
Köpta		
Värdet på underliggande tillgång	-	200
Verkligt värde	-	-112
Negativa värderingsdifferenser för icke-skyddande derivatkontrakt behandlas i bokföringen som kostnad.		
Ansvar för mervärdesskatt		
I anslutning till gruppregistrering för mervärdesskatt är bolaget tillsammans med övriga medlemmar gemensamt ansvarigt för de mervärdesskatter som den skattskyldiga gruppen i Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia ska redovisa.		
Företag inom samma koncern	193	249
Övriga företag	565	389
Placeringsförbindelser		
Förbindelser om teckning av andelar i kapitalfonder	26 590	17 637
Lån till närståendekrets och transaktioner mellan närstående		
Bolaget har inga penninglån, åtaganden eller ansvarsförbindelser till bolagets närståendekrets.		
Bolaget har inga transaktioner mellan närstående som skulle ha gjorts i enlighet med andra än ordinarie handelsvillkor.		

17. Nyckeltal för solvensen

1 000 €	2015	2014
Verksamhetskapital		
Eget kapital efter avdrag för föreslagen vinstutdelning	90 992	85 840
Frivilliga reserver och avskrivningsdifferens	39	66
Värderingsdifferens mellan tillgångarnas verkliga värden och bokföringsvärden enligt balansräkningen	30 048	70 702
Immateriella tillgångar som inte bokförts som kostnad	-6 930	-4 521
Övriga poster	-	-88
Verksamhetskapital sammanlagt	114 149	152 000
Utjämningsbelopp som ingår i den försäkringstekniska ansvarsskulden i händelse av skaderika år	-	8 595
Solvenskapital	114 149	160 595
Verksamhetskapitalkrav enligt 11 kap. 12 § i försäkringsbolagslagen	40 013	35 303
Solvenskapital i relation till den försäkringstekniska ansvarsskuld som är på eget ansvar med avdrag för utjämningsbeloppet och 75 procent av ansvarsskulden för fondförsäkringar.	14,0 %	23,4 %

18. Noter om koncernen

Försäkringsaktiebolaget Fennia Livs moderbolag är Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia, hemort Helsingfors.
En kopia av Fennias koncernbokslut kan fås på moderbolagets huvudkontor, Televisionsgatan 1, Helsingfors.

Bokslutets nyckeltal

Resultatanalys

1 000 €	2015	2014	2013	2012	2011
Premieinkomst	198 946	151 413	93 526	89 721	78 701
Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten samt uppskrivningar och korrigeringar av dessa	121 449	62 839	88 420	63 237	-27 537
Utbetalda ersättningar	-83 131	-77 490	-84 221	-63 615	-61 800
Förändring i ansvarsskulden före extra förmåner och förändring i utjämningsbeloppet	-221 123	-116 909	-84 177	-65 897	23 121
Driftskostnader	-13 544	-11 947	-10 606	-10 766	-9 978
Övriga försäkringstekniska intäkter		156			
Försäkringstekniskt resultat före extra förmåner och förändring i utjämningsbeloppet	2 596	8 062	2 942	12 680	2 508
Övriga intäkter och kostnader	13	-7	-1 036	-838	-828
Rörelsevinst	2 610	8 055	1 906	11 842	1 679
Förändring i utjämningsbeloppet	8 595	-723	-618	-954	-747
Extra förmåner	-5 493	-501	5 849	-1 448	2 017
Vinst före reserver och skatter	5 712	6 831	7 137	9 440	2 949
Skatter	-445	-2 102	-1 407	-4 120	-585
Minoritetsandelar	4				
Koncernens vinst för räkenskapsperioden	5 272	4 729	5 730	5 321	2 364
Total premieinkomst (1 000 €)	199 823	152 544	94 462	90 508	79 461
Omkostnadsprocent av belastningsinkomsten	113,8 %	122,8 %	117,3 %	119,9 %	116,0 %
Omkostnadsprocent av balansomslutningen	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,4 %	1,3 %
Verksamhetskaptal (1 000 €)	114 149	152 000	128 973	129 971	98 319
Verksamhetskaptalets minimibelopp (1 000 €)	40 013	35 303	33 565	32 326	30 647
Utgjämningsbelopp (1 000 €)		8 595	7 872	7 254	6 300
Solvenskapital (1 000 €)	114 149	160 595	136 845	137 226	104 619
Solvensnivå	14,0 %	23,4 %	21,0 %	21,8 %	17,4 %
Totalresultat (1 000 €)	-37 650	29 739	852	35 991	-8 736
Avkastning på totalkapitalet	5,5 %	7,8 %	5,6 %	9,5 %	1,9 %

Nyckeltalen härrör från moderbolagets siffror med undantag för resultatanalysen

Placeringsfördelning enligt verkligt värde

	Grundfördelning								Riskfördelning				
	2015		2014		2013		2012		2015		2014	2013	2012
	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	%	%	%	%
Ränteplaceringar sammanlagt	447,0	59,7	373,8	51,9	348,2	50,2	408,6	59,4	447,0	59,7	51,9	50,2	59,4
Lånefordringar ¹⁾	3,2	0,4	3,2	0,4	8,5	1,2	3,2	0,5	3,2	0,4	0,4	1,2	0,5
Masskuldebrevslån	291,9	39,0	295,5	41,0	270,9	39,1	327,0	47,5	291,9	39,0	41,0	39,1	47,5
Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner ¹⁾²⁾	151,9	20,3	75,1	10,4	68,8	9,9	78,5	11,4	151,9	20,3	10,4	9,9	11,4
Aktieplaceringar sammanlagt	134,5	17,9	184,8	25,6	193,0	27,8	144,3	21,0	134,5	17,9	25,5	27,5	21,0
Noterade aktier ³⁾	94,3	12,6	135,5	18,8	150,2	21,7	98,5	14,3	94,3	12,6	18,6	21,3	14,3
Kapitalplaceringar ⁴⁾	25,9	3,5	27,5	3,8	25,8	3,7	27,7	4,0	25,9	3,5	3,8	3,7	4,0
Onoterade aktier ⁵⁾	14,2	1,9	21,7	3,0	17,0	2,5	18,1	2,6	14,2	1,9	3,0	2,5	2,6
Fastighetsplaceringar sammanlagt	161,3	21,5	155,5	21,6	145,3	21,0	132,5	19,3	161,3	21,5	21,6	21,0	19,3
Direkta fastighetsplaceringar	114,7	15,3	112,1	15,6	109,1	15,7	111,1	16,2	114,7	15,3	15,6	15,7	16,2
Fastighetsinvesteringar och kollektiva investeringar	46,6	6,2	43,4	6,0	36,3	5,2	21,5	3,1	46,6	6,2	6,0	5,2	3,1
Övriga placeringar	6,5	0,9	6,4	0,9	6,6	0,9	2,2	0,3	6,8	0,9	0,9	0,9	0,3
Hedgefondplaceringar ⁶⁾	6,8	0,9	5,5	0,8	5,7	0,8	2,1	0,3	6,8	0,9	0,8	0,8	0,3
Råvaruplaceringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga placeringar ⁷⁾	-0,3	0,0	0,9	0,1	0,9	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Placeringar sammanlagt	749,3	100,0	720,5	100,0	693,1	100,0	687,6	100,0	749,6	100,0	99,8	99,6	100,0
Inverkan av derivat ⁸⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,3	0,0	0,2	0,4	0,0
Placeringar enligt verkligt värde sammanlagt	749,3	100,0	720,5	100,0	693,1	100,0	687,6	100,0	749,3	100,0	100,0	100,0	100,0
Modifierad duration för masskuldebrevsportföljen	2,43		4,67		4,06								

1) Inklusive upplupna räntor

2) Inklusive pengar och bankfordringar samt köpeskillingsfordringar och -skulder

3) Inklusive blandfonder om de inte kan hänföras till andra poster

4) Inklusive kapitalfonder och mezzanine-fonder samt placeringar i infrastruktur

5) Inklusive onoterade fastighetsinvesteringarbolag

6) Inklusive hedgefondandelar av olika slag oberoende av fondens strategi

7) Inklusive poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag

8) Inklusive inverkan av derivat på differensen mellan risk- och grundfördelningen.

Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital

Intäkt €/avkastning % på sysselsatt kapital	Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt marknadsvärde ⁸⁾		Avkastning i % på sysselsatt kapital				
	2015 mn euro	Sysselsatt kapital ⁹⁾ 2015 mn euro	2015 %	2014 %	2013 %	2012 %	2011 ¹⁰⁾ %
Ränteplaceringar sammanlagt	1,9	402,6	0,5	5,3	0,5	9,6	
Lånefordringar ¹⁾	0,2	2,9	6,1	3,8	3,8	4,0	
Masskuldebrevslån	-1,4	275,3	-0,5	5,8	0,2	11,8	3,4
Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner ¹⁾²⁾	3,1	124,4	2,5	2,6	1,3	1,2	1,3
Aktieplaceringar sammanlagt	21,6	129,6	16,7	13,4	16,8	13,0	-8,3
Noterade aktier ³⁾	15,9	86,2	18,5	12,0	18,4	14,5	
Kapitalplaceringar ⁴⁾	3,7	25,8	14,1	13,6	15,0	9,2	
Onoterade aktier ⁵⁾	2,0	17,6	11,6	23,1	10,7	11,3	
Fastighetsplaceringar sammanlagt	12,0	152,1	7,9	5,7	9,4	5,7	8,7
Direkta fastighetsplaceringar	9,2	109,4	8,4	3,4	11,5	3,2	
Fastighetsinvesteringar och kollektiva investeringar	2,8	42,7	6,6	12,1	-3,0	20,1	
Övriga placeringar	0,2	6,5	3,3	10,7	23,3	-23,6	-3,4
Hedgefondplaceringar ⁶⁾	0,3	6,4	4,5	8,9	3,1	-1,6	
Övriga placeringar ⁷⁾	-0,1	0,1	-108,2	22,9		0,0	
Placeringar sammanlagt	35,8	690,9	5,2	7,6	5,5	9,5	1,4
Icke hänförliga intäkter, kostnader och driftskostnader	-1,0			0,0			
Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt verkliga värden	34,7	690,9	5,0	7,4	5,2	9,3	1,1

1) Inklusive upplupna räntor

2) Inklusive pengar och bankfordringar samt köpeskillingsfordringar och -skulder

3) Inklusive blandfonder om de inte kan hänföras till andra poster

4) Inklusive kapitalfonder och mezzanine-fonder samt placeringar i infrastruktur

5) Inklusive onoterade fastighetsinvesteringar

6) Inklusive hedgefondandelar av olika slag oberoende av fondens strategi

7) Inklusive poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag

8) Förändring i marknadsvärdena under rapporteringsperiodens början och slut – kassaflöden under perioden

Med kassaflöde avses differensen mellan försäljning/intäkter och köp/kostnader

9) Sysselsatt kapital = Marknadsvärdet i början av rapporteringsperioden + dagligen/månatligen tidsavvägda kassaflöden

10) Uppgifter som gäller 2011 är inte fullt jämförbara med uppgifter för 2012-2015.

■ Formler för beräkning av nyckeltal

Premieinkomst = premieinkomst före återförsäkrarens andel

Omkostnadsprocent (% av belastningsinkomsten) =

+ driftskostnader före förändringen i aktiverade anskaffningsutgifter för försäkringar
 + kostnader för ersättningshandläggning
 belastningsinkomst

Omkostnadsprocent (% av balansomslutningen) =

+ totala driftskostnader
 ingående balansomslutning

Totalresultat = rörelsevinst (förlust) +/- förändring i värderingsdifferenser utanför balansräkningen

Verksamhetskaptal =

+ eget kapital efter avdrag för föreslagen vinstutdelning
 + ackumulerade bokslutsdispositioner
 +/- placeringarnas värderingsdifferenser
 +/- latent skatteskuld
 - immateriella tillgångar
 +/- övriga poster som föreskrivs i lagen

Solvenskapital = verksamhetskaptal + utjämningsbelopp + minoritetsandel

Solvensnivå (%) =

solvenskapital
 + försäkringsteknisk ansvarsskuld
 - utjämningsbelopp
 - 75 procent av ansvarsskulden för fondförsäkringar

Den försäkringstekniska ansvarsskulden beräknas efter återförsäkrarens andel.

Avkastning på totalt kapital enligt verkligt värde (%) =

+/- rörelsevinst eller förlust
 + finansiella kostnader
 + beräkningsräntekostnad
 +/- förändring i placeringarnas värderingsdifferenser
 + balansomslutning
 - ansvarsskuld för fondförsäkringar
 +/- placeringarnas värderingsdifferenser

Divisorn vid beräkning av nyckeltalen beräknas som medeltal av värdena enligt balansräkningarna för räkenskapsperioden och föregående räkenskapsperiod.

Med beräkningsräntekostnaden avses den beräkningsränta som gottskrivs försäkringarna under året utökad/reducerad med eventuella ändringar i ansvarsskulden för räntekompletteringar.

Placeringsverksamhetens nettointäkter på sysselsatt kapital enligt verkligt värde (%)

Placeringsverksamhetens nettointäkter enligt verkligt värde i relation till sysselsatt kapital beräknas per placeringsslag och på placeringarnas totalbelopp med beaktande av kassaflödena under perioden.

Antal anställda i genomsnitt = Nyckeltalet beräknas som ett medeltal av antalet anställda i slutet av varje kalendermånad.

■ Risker och risk- och solvenshantering

1 Allmänt om risk- och solvenshantering

Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv (nedan Fennia Liv) ägs av Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia (nedan Fennia). Fennia Kapitalförvaltning Ab (nedan Fennia Kapitalförvaltning) ägs helt av Fennia Liv och är dess dotterbolag. Fennia Liv hör till Fenniakoncernen. Ramen för risk- och solvenshanteringen i Fennia Liv beskrivs i de principdokument som fastställts av koncernbolagens styrelser. Det väsentligaste av dessa dokument är principerna för risk- och solvenshantering där man beskriver de allmänna principerna för både risk- och solvenshanteringen i koncernen.

I Fenniakoncernen avses med riskhantering koordinerade strategier, processer, principer och åtgärder med vilka man identifierar, mäter, följer upp, hanterar och rapporterar de risker som gäller koncernen och koncernbolagen. Med solvenshantering avses strategier, processer, principer och åtgärder med vilka man styr och fastställer koncernbolagens och koncernens risktäckningskapacitet, riskvillighet och risktolerans samt de väsentligaste riskbegränsningarna.

2 Organisering av risk- och solvenshantering

Fennias styrelse i egenskap av styrelse för koncernens moderbolag är dess högsta beslutande organ och ansvarar för risk- och solvenshanteringen och att den ska passa ihop med koncernens administrationssystem. Fennias styrelse ansvarar för att särdragen hos bolagen som hör till koncernen och koncernens interna förbindelser (bl.a. interna transaktioner, dubbla kapital, flyttbarhet av kapital och användning av kapital i allmänhet) beaktas på ett ändamålsenligt sätt.

Fennia Livs styrelse ansvarar för att bolaget konsekvent följer koncernens principer för risk- och solvenshantering. Till dess ansvar hör att se till att bolaget har ett tillräckligt administrationssystem när det gäller verksamhetens kvalitet, omfattning och komplexitet inklusive intern kontroll och riskhanteringssystem.

Styrelsen för Fennia Kapitalförvaltning har som ansvar att se till att bolaget följer principerna för Fenniakoncernens riskhanteringssystem till den del särdragen hos bolagets verksamhet inte kräver att man avviker från dem.

På övriga koncernbolag följs Fenniakoncernens principer för risk- och solvenshantering i tillämpliga delar. Övriga koncernbolag är fastighetsbolag.

En riskhanteringskommitté har tillsatts för koncernens försäkringsbolag för att förbereda, styra och koordinera risk- och solvenshanteringsuppgifter samt för att förmedla information om detta. Riskhanteringskommitténs huvuduppgift är att stödja Fennias och Fennia Livs verkställande direktörer i frågor som rör risk- och solvenshantering. Kommitténs ordförande är Fennias verkställande direktör och kommitténs permanenta medlem Fennia Livs verkställande direktör.

För Fennia Kapitalförvaltning har en egen separat riskhanteringskommitté tillsatts. Dess ordförande är verkställande direktören för Fennia Kapitalförvaltning.

Styrmodellen för riskhanteringssystemet bygger på modellen med tre försvarslinjer:

1. Den första försvarslinjen, dvs. affärs- och stödfunktionerna, ansvarar främst för den dagliga riskhanteringen och riskrapporteringen enligt godkända principer.
2. Den andra försvarslinjen äger riskhanteringsramen och ansvarar bl.a. för rapporteringen om och tolkningen, utvecklingen och planeringen av risk- och solvenshanteringen samt stödjer, följer upp och bedömer implementeringen av den första försvarslinjens risk- och solvenshanteringsprocesser.
3. Den tredje försvarslinjen har som uppgift att säkerställa effekten och effektiviteten av den interna kontrollen och risk- och solvenshanteringen.

Ansvaret för risk- och solvenshanteringen i modellen med tre försvarslinjer fördelas mellan olika aktörer på följande sätt:

- Verkställande direktör

Verkställande direktören har, med stöd av den operativa ledningen, det allmänna ansvaret för att risk- och solvenshanteringen bereds och genomförs på ett ändamålsenligt sätt enligt styrelsens beslut.

- Affärs- och stödfunktioner

Varje affärs- och stödfunktion ansvarar främst för den dagliga riskhanteringen och riskrapporteringen enligt godkända principer, följer upp den totala riskprofilen för deras eget delområde (med stöd av den andra

försvarslinjen) och ser till att verksamheten inom det egna delområdet löper enligt koncernens dokumentation om risk- och solvenshantering.

- Aktuariefunktion

Försäkringsbolagets ansvariga aktuarie ansvarar för aktuariefunktionen och för att de försäkringsmatematiska metoder som används i prissättning och i beräkning av den försäkringstekniska ansvarsskulden är ändamålsenliga. Den ansvariga aktuarien fastställer även nivån på den försäkringstekniska ansvarsskulden. Aktuariefunktionen har en roll som aktör i både den första och den andra försvarslinjen. Aktuariefunktionen deltar i det effektiva genomförandet av riskhanteringssystemet, särskilt i skapandet av riskhanteringsmetoder, men också i genomförandet av bolagets egen risk- och solvensbedömning.

- Riskhanteringsfunktion

Riskhanteringsfunktionen har huvudansvar för den andra försvarslinjens uppgifter, och ansvarar bl.a. för tolkningen, utvecklingen, planeringen och rapporteringen av risk- och solvenshanteringen. Funktionen uppgift är att svara för helhetsbilden av riskprofilen i koncernbolagen och koncernen. Funktionen stödjer också styrelsens, den verkställande direktörens och affärs- och stödfunktionernas risk- och solvenshantering bl.a. genom att delta i utvecklingen av riskhanteringssystemet och bedöma dess funktion samt genom att upprätta analyser som stöd i beslutsfattandet angående riskposition.

- Compliance-funktion

Compliance-funktionen, som hör till den andra försvarslinjen, ser till att reglering, finansbranschens självreglering och koncernens interna regler tillämpas i verksamheten, och att ändamålsenliga handlingssätt tillämpas i kundrelationer. Funktionen, som övervakar att bestämmelser följs, identifierar och bedömer också verkningar av bestämmelseändringar, risker förknippade med försummelse att följa bestämmelser och om de åtgärder som tagits för att förhindra och korrigera eventuella brister som förekommit då man följt bestämmelser är tillräckliga. Vidare främjar compliance tillämpning av bestämmelser genom att ge förutseende rådgivning och genom att utveckla interna metoder med vilka man effektivt och ändamålsenligt kan övervaka att bestämmelser följs.

- Intern revision

Den interna revisionen stödjer koncernen att nå sina mål genom att erbjuda ett systematiskt tillvägagångssätt för att bedöma och utveckla effektiviteten av organisationens riskhanterings-, kontroll-, lednings- och administrationsprocesser.

Den interna revisionen har som uppgift att följa och bedöma tillräckligheten och effektiviteten av koncernens interna kontroll och annan administration bl.a. inom följande delområden:

- uppnående av bolagets strategier och mål
- omfattning och tillförlitlighet av solvenshanterings hanteringsprocess
- riskhanterings effektivitet
- lönsamhet och ändamålsenlighet av resursanvändning
- tillämpning av lagar, bestämmelser, interna verksamhetsprinciper, planer och anvisningar
- riktighet, tillräcklighet och ändamålsenlighet av information
- trygghet av egendom.

Riskhanteringsfunktionen och compliance-funktionen har integrerats i Fenniakoncernens organisation på ett sätt som säkerställer deras operativa självständighet, dvs. funktionerna är fria från sådana inflytelser som kan äventyra deras objektiva, opartiska och självständiga genomförande av uppgifter. Den interna revisionen är i sin tur obunden av funktionerna inom den första och andra försvarslinjen.

3 Riskhantering

Med risk avses en osäker händelse och dess följd som kan utgöra ett hot eller en möjlighet för bolaget.

Koncernens riskhanteringsstrategier och -processer delas in i följande delområden:

1. Identifiering av risker

Affärs- och stödfunktionerna i den första försvarslinjen identifierar och bedömer både i samband med årsplaneringen och i den dagliga operativa verksamheten vilka risker som hotar verksamheten och målsättningarna.

2. Riskmätning

Vid riskmätningprocessen bedöms såvitt det är möjligt hur allvarliga riskerna är och sambanden mellan dessa. Syftet med riskmätningen är att skapa jämförbara mätare för olika risker och förbättra jämförbarheten mellan riskerna. Det är nödvändigt att mäta och jämföra risker därför att man med hjälp av detta kan rikta riskhanteringsåtgärder mot risker som är av väsentlig betydelse för verksamheten. Vid riskmätning tillämpas i första hand en metod som bygger på den s.k. Value at Risk-metoden. Riskhanteringsfunktionen koordinerar mätningen av hur allvarliga risker är och sambanden mellan dem samt de metoder som används vid mätningen.

3. Riskuppföljning

I koncernen genomförs kvantitativ riskuppföljning, som består av olika riskindikatorer, och kvalitativ riskuppföljning, som bl.a. inkluderar uppföljning, bedömning och eventuell testning av planerade och fastställda hanteringsåtgärder. Den första försvarslinjen ser till att det finns en ändamålsenlig uppföljning av risker och att det för hanteringen av riskerna finns tillräcklig information om dessa. Den första försvarslinjen följer upp sina planerade och fastställda hanteringsåtgärder och bedömer deras effekt. Den andra försvarslinjen genomför självständig kvantitativ och kvalitativ riskuppföljning med vilken den stödjer den första försvarslinjens riskhanteringsarbete.

4. Riskhantering

Vid hanteringsprocessen prioriterar man risker och planerar hanteringsåtgärder med vilka man försöker kontrollera eller begränsa risker. Den första försvarslinjen genomför i egenskap av riskägare ändamålsenlig riskhantering och planerar hanteringsåtgärder. Den andra försvarslinjen stödjer, följer upp och bedömer den hantering som den första försvarslinjen genomför, men för att säkerställa sin självständighet deltar den inte i beslutfattandet av operativa beslut. Hanteringsmetoder som används inom olika riskområden beskrivs närmare i avsnitten 3.1–3.10.

5. Riskrapportering

I koncernen ska inträffade risker och deras effekter samt tillbud rapporteras enligt den överenskomna rapporteringsprocessen. Som en del av den fortlöpande rapporteringen rapporterar riskhanterings- och compliance-funktionerna om riskerna till riskhanteringskommittéerna och till respektive styrelser.

De ovannämnda strategier och processer inom riskhantering tillämpas på samtliga följande riskområden inom den riskkarta som utarbetats för att underlätta riskhantering:

- försäkringsrisker
- finansmarknadsrisker
- motpartsrisker
- operativa risker
- risker förknippade med kvantitativa metoder
- koncentrationsrisker
- likviditetsrisk
- strategiska risker
- ryktesrisk
- grupprisker.

3.1 Försäkringsrisker

Försäkringsrisker är förknippade med försäkringsbolagets basverksamhet dvs. försäkring.

De väsentligaste försäkringsriskerna är förknippade med riskurval, säljstyrning och riskprissättning, dvs. eventuell förlustrisk som följer av att kostnader för framtida försäkringsersättningar (inkl. driftskostnader) överskrider de försäkringspremier som fås av försäkringar. I försäkringsriskerna ingår även storskaderisker (t.ex. katastrofrisker) och återförsäkringsskyddets lämplighetsrisker.

Till försäkringsrisken hör även förlustrisk, som beror på en ogynnsam värdeförändring i den försäkringstekniska ansvarsskulden, dvs. reservrisk. Reservriskerna är förknippade med de osäkra antaganden som används vid beräkning av ansvarsskulden och med beräknade ersättningsbelopp, driftskostnader och ogynnsamma avvikelser från faktiska kostnader i deras kassaflöden.

Till reservriskens försäkringstekniska riskfaktorer räknas bl.a. biometriska risker (dödlighetsrisk, langlevnadsrisk, risk för arbetsoförmåga och motsvarande risker) och olika annullationsrisker, t.ex. återköpsrisk vid livförsäkring.

Till den försäkringstekniska ansvarsskulden hör också vissa finansmarknadsrisker som inflation och diskontoränta.

Försäkringsverksamheten baserar sig på tagande av försäkringsrisker, riskspridning inom försäkringsbeståndet och

hantering av risker. De viktigaste hanteringsåtgärderna när det gäller hantering av premierisker är ändamålsenligt riskurval, prissättning och försäkringsvillkor samt anskaffning av återförsäkringsskydd.

Med riskurval ger man anvisningar för försäljningen och säkerställer försäkringsverksamhetens lönsamhet. Riskurval hanteras genom att man statistiskt undersöker tidigare skadefall, som även står som grund för prissättning. I instruktionerna för riskurval fastställs hurdana risker man kan försäkra och hur stora försäkringsbelopp man accepterar.

Med prissättning av försäkringsrisker strävar man efter en riskmotsvarighet genom att sätta ett högre pris på en högre risk och vice versa. Utgångspunkten för prissättningen är uppgifternas riktighet och tillräcklighet samt att man känner till försäkringsobjektet tillräckligt bra. Endast på basis av detta kan man göra ändamålsenliga riskanalyser och besluta om premiens tillräckliga nivå.

Försäkringsvillkor har en avsevärd betydelse i att begränsa försäkringsrisker. I försäkringsvillkoren definieras bl.a. försäkringsavtalets omfattning och ersättningsbegränsningar. Vid hantering av försäkringsrisker är det viktigt att utesluta icke-önskvärda risker eller via avtal begränsa dem till en önskvärd nivå.

Vid beräkning av ansvarsskulden tillämpas olika kvantitativa metoder, som har en central roll vid hantering av reservrisken. På reservriskens karaktär inverkar väsentligt utöver metoderna också tillräckligheten, kvaliteten och hanteringen av de uppgifter som används.

När det gäller livförsäkring begränsar lagstiftningen livförsäkringsbolagens rätt att höja premier eller ändra avtalsvillkor. Då påverkar avtalens längd reservriskens s.k. biometriskas nivå. Om de gjorda antagandena visar sig vara otillräckliga och det inte går att ändra på premierna, ska ansvarsskulden kompletteras med ett belopp som motsvarar den förväntade förlusten.

Genom att teckna återförsäkringar hanterar man och garderar man sig mot omfattande skador och skadefall. Användning av återförsäkring är förknippad med underordnade risker som återförsäkringens tillgångs-, pris- och motpartsrisk. Användning av avgiven återförsäkring inom livförsäkringsverksamhet är liten och koncentrerar sig därför på ett antal motparter.

3.2 Finansmarknadsrisker

Med finansmarknadsrisker avses förlustrisker som direkt eller indirekt beror på ändringar i finansmarknadens variabler, t.ex. fluktuationer i räntor, aktier, fastigheter, valutakurser och kreditmarginaler, värdenivåer och volatiliteter.

Placeringsverksamhet och dess hantering har en särställning när det gäller hantering av finansmarknadsrisker. De väsentligaste riskerna är förknippade med placeringarnas värdeminskningar och placeringarnas oförenlighet med karaktären hos den försäkringstekniska ansvarsskulden (s.k. ALM-risk).

De väsentligaste metoderna för hantering av finansmarknadsrisker är ändamålsenligt val av placeringsinstrument, diversifiering av placeringar och riskbegränsning. För att begränsa risker kan man också använda derivatkontrakt.

Utgångspunkten för hantering av finansmarknadsrisker är att tillgångarna placeras i sådan egendom och i sådana instrument vars risker kan identifieras, mätas, följas upp, hanteras och rapporteras. Dessutom riktas på nya tillgångsposter och placeringsinstrument innan de skaffas åtgärder med vilka man säkerställer hantering av nya tillgångsposter eller placeringsinstrument och deras ändamålsenlighet för affärsverksamhet och riskhantering.

Genom att diversifiera placeringarna tillräckligt strävar man efter optimal diversifieringsnytta, riskkorrigerad avkastning och förenlighet med tillgångar och skulder.

Den centrala hanteringsmetoden för finansmarknadsrisker är användning av riskbudgetering vid solvenshantering. Med allokeringbegränsningar säkerställer man att placeringstillgångarna är tillräckligt diversifierade i olika tillgångsslag. Dessutom fastställs detaljerade begränsningar, med vilka man säkerställer att diversifieringen även inom tillgångsslagen är tillräcklig.

Kvantitativa uppgifter om riskparametrar i Fennia Livs placeringsportfölj

	Förändringens inverkan på Fennias solvenskapital	
Ränteplaceringar	Räntenivå +1 %-enheter	-10 mn €
Aktieplaceringar	Värdeförändring -20 %	-19 mn €
Fastighetsplaceringar	Värdeförändring -10 %	-11 mn €

3.3 Motpartsrisker

Med motpartsrisker tar man hänsyn till eventuella förluster till följd av oväntad insolvens hos försäkringsbolagens

motparter.

På samma sätt som vid hantering av finansmarknadsrisker är utgångspunkten för hantering av motpartsrisker att motparter och risker förknippade med dem kan identifieras, mätas, följas upp, hanteras och rapporteras.

Motpartsrisker uppstår främst (kreditmarginalrisken behandlas som marknadsrisk)

- till följd av motparterna i derivatkontrakten, varvid endast avtalens eventuellt positiva marknadsvärde är utsatt för risker
- till följd av fordringar på försäkringskunder.

Vid hantering av motpartsrisker i fråga om derivatkontrakt bedöms motpartsrisken innan man sluter avtal med derivatmotparten. Vid bedömning av kreditvärdighet hos emittenter och motparter tar man främst hjälp av klassifikationer av ratinginstitut. En miniminivå har fastställts för kreditvärdigheten och begränsningar för ansvarets maximinivåer per motpart för att begränsa motpartsrisken.

Motpartsrisker uppstår även till följd av fordringar på försäkringskunder. Motpartsrisken som uppstår till följd av premiefordringar på kunder är i allmänhet liten, eftersom obetalda premier leder till att försäkringsskyddet upphör eller minskas.

3.4 Operativa risker

I Fenniakoncernen avses med operativa risker förlustrisker som uppstår till följd av

- otillräckliga eller misslyckade interna processer
- personalen
- system
- externa faktorer.

I operativa risker ingår juridiska risker. Strategiska risker och ryktesrisker har begränsats utanför de operativa riskerna.

Syftet med hanteringen av operativa risker är att minska sannolikheten för oförutsedda förluster med hjälp av förebyggande riskhanteringsåtgärder. De effektivaste riskhanteringsåtgärderna riktas mot de allvarligaste operativa riskerna, dvs. risker vars sannolikhet att inträffa är liten, men när risken väl inträffar är inverkan på verksamheten omfattande.

Hanteringsramen för Fenniakoncernens operativa risker bygger på insamling av uppgifter om operativa risker från olika källor, t.ex. kontroller av den interna revisionen och compliance-funktionen, riskindikatorer, bedömningar som bygger på scenarier, uppgifter om interna skadefall och tillbud samt interna riskkartläggningar. Särskilt bedömningar som bygger på scenarier är i central roll när man bedömer verksamhetens risker på ett förutseende sätt. Det är främst affärs- och stödfunktionerna som ansvarar för insamlingen av uppgifter om operativa risker och för rapporteringen till riskhanterings- och compliance-funktionen.

Riskprofilen för de operativa riskerna bedöms och behövliga rapporter till styrelsen och för övrig intern användning utarbetas utifrån de uppgifter som samlats in från olika källor. På lång sikt förbättrar systematisk bedömning av risker nivån på riskhanteringen och hjälper affärs- och stödfunktionerna att förstå och hantera verksamhetens operativa risker.

För de mest centrala affärs- och stödfunktionerna har beredskaps- och kontinuitetsplaner gjorts upp enligt vilka nyckelfunktionerna kan fullföljas i en eventuell störningssituation.

De operativa riskerna delas i Fenniakoncernen in i följande riskklasser:

- interna oegentligheter
- risker förknippade med anställda och personal
- juridiska risker
- problem och avbrottskador som rör data-, datakommunikations- och telefonsystem
- risker förknippade med kunder, produkter och affärsverksamhetens handlingsätt
- risker förknippade med processer
- risker förknippade med utomstående verksamhet.

3.5 Risker förknippade med kvantitativa metoder

Med kvantitativa metoder avses skapande av numeriska bedömningar genom att tillämpa statistiska, ekonomiska och matematiska teorier och metoder eller andra finansieringsteorier och -metoder. Till den kvantitativa metoden räknas även metoden där man strävar efter ett numeriskt slutresultat och som helt eller delvis bygger på subjektiv expertbedömning.

En kvantitativ metod kan vara felaktig och/eller vilseledande och leda till opålitlig rapportering och till fel slutsatser och på

så sätt till felaktiga åtgärder av ledningen.

Risker förknippade med kvantitativa metoder hör till operativa risker, men på grund av deras speciella karaktär och deras betydelse samt för att underlätta hantering av dessa identifieras, mäts, följs upp, hanteras och rapporteras deras risker som eget riskområde.

Vid hantering av risker förknippade med kvantitativa metoder fokuserar man på risker som är förknippade med

- matematisk teori
- uppgifternas kvalitet
- estimering och parametrering
- dokumentering
- validering
- personal
- informationssystem
- processer.

Vid hantering av risker förknippade med kvantitativa metoder är effektivt ifrågasättande av metoder och processer en styrande princip. Detta betyder att en obunden och sakkunnig aktör, riskhanteringsfunktionen eller en utomstående expert kritiskt analyserar och bedömer metoder och processer.

Hantering av risker förknippade med kvantitativa metoder bygger på att varje metods struktur, matematiska teori och logik har dokumenterats väl och att metoden kan stödjas med vetenskapliga undersökningar och/eller med försäkringsbranschens bästa praxis så bra som möjligt. För att man ska kunna identifiera metodens styrka och svaghet är det viktigt att matematiska förenklingar, numeriska metoder, approximationer och användning av subjektiva expertbedömningar utreds och dokumenteras tillräckligt noga. Ägaren och utvecklarna av metoden ska se till att metodens olika delområden fungerar på ett önskvärt sätt, att de passar för det ändamål de är avsedda för och att metoden är matematiskt korrekt och att de estimerade parametrarna är statistiskt pålitliga.

Hantering av uppgifternas kvalitet är lika viktigt som hantering av metodens struktur, teori och logik. Tillförlitlighet kan uppnås endast med högklassiga uppgifter.

Validering av kvantitativa metoder omfattar processer och strategier med vilkas hjälp man strävar efter att bekräfta att metoden är ändamålsenlig och tillförlitlig samt att den fungerar på ett önskvärt sätt. Med hjälp av valideringen identifierar man eventuella svagheter och begränsningar hos metoden och problem som rör dess användning, och dessutom så kan man bedöma och hantera deras effekter.

3.6 Koncentrationsrisker

Med koncentrationsrisker avses riskkoncentrationer av olika slag som inbegriper förluster som kan vara så omfattande att de äventyrar försäkringsbolagets solvens eller ekonomiska ställning. Koncentrationsrisker uppstår oftast vid placeringsverksamhet, men de kan också uppstå vid försäkringsverksamhet och som kombinationer av dessa två.

Hantering av placeringsverksamheten, finansmarknads- och motpartsrisker bygger på spridning, varvid betydande koncentrationsrisker i princip inte uppstår. Så kallade strategiska äganden utgör undantag, utifrån vilka rätt betydande koncentrationsrisker kan uppstå. Som strategiska äganden betraktas äganden i dotterbolag som hör till koncernen.

Försäkringsverksamheten baserar sig på riskspridning inom försäkringsbeståndet, så att påverkningar av ett enskilt försäkringsobjekt med eget ansvar kan begränsas. Denna risk hanteras bl.a. med anvisningar för riskurval och med återförsäkring.

3.7 Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken att inte kunna utföra framtida betalningsskyldigheter eller att dessa kan utföras endast genom speciella åtgärder.

Likviditetsrisken delas in i kortsiktiga och långsiktiga risker. Kortsiktiga likviditetsrisker är risker som är förknippade med kassaflöden av tillgångar och skulder med en löptid på mindre än 4 månader (s.k. kassahanteringsrisker). Med långsiktiga likviditetsrisker avses förenlighetsrisker förknippade med kassaflöden av tillgångar och skulder flera år, till och med decennier framåt.

Kortsiktiga likviditetsrisker hanteras genom att upprätthålla tillräcklig likviditetsreserv och genom likviditetsplanering. Likviditetsreserven styrs bl.a. av följande principer:

- en minimallokering införs för penningmarknadsplaceringar

- aktie- och ränteplaceringar ska kunna omsättas i pengar
- penningmarknadsplaceringar sprids och för dem införs motpartsgränser
- antalet illikvida placeringar begränsas i hela placeringsportföljen.

Vid planering av likviditet skapas dagspecifika prognoser för utgående betalningar för de fyra följande månaderna. Syftet med hanteringen av kortsiktiga likviditetsrisker är att andra placeringar än penningmarknadsplaceringar inte behöver realiseras, och att kapitalförvaltarens kortsiktiga likviditetsreserver eller placeringar inte behöver användas eller realiseras.

Den långsiktiga likviditetsrisken följs upp och rapporteras som egen risk, men den hanteras inte som separat risk utan som en del av hantering av ränterisken.

3.8 Strategiska risker

Med strategiska risker avses risker som är förknippade med försäkringsbolagets strategi och som beror på felaktiga affärsbeslut, felaktig eller misslyckad genomföring av affärsbeslut eller oförmåga att anpassa affärsverksamheten till förändringar i omgivningen eller enligt det eftersträfvade läget.

Med strategi avses ett flertal långsiktiga planer eller åtgärder med vilkas hjälp försäkringsbolaget förflyttas från det nuvarande läget till ett önskat framtida läge.

De strategiska riskerna har flera olika dimensioner, och de har delats in i följande grupper:

- Strategiska makrorisker som är förknippade med t.ex. trendförändringar i befolkningen, den sociala tryggheten och kulturen, reglering, förändringar i myndighetstillsynen och politiken eller trendförändringar i klimatet och geopolitiken.
- Branschspecifika strategiska risker som är förknippade med förändringar i konkurrensen inom försäkrings- eller finansbranschen och med efterfrågan på försäkringstagare eller investerare.
- Strategiska risker förknippade med den interna verksamheten, vilka t.ex. kan vara risker förknippade med utvidgning eller den interna utvecklingen eller risker förknippade med tillgänglighet av extra kapitalisering.

Utgångspunkten för hanteringen av strategiska risker är att identifiera koncernens och varje koncernbolags strategiska risker och iaktta olika svaga signaler samt att bedöma hur olika evenemang, trender och scenarier påverkar affärsverksamhetens hållbarhet och utvecklingen av solvensställningen på både kort och lång sikt.

3.9 Ryktesrisk

Med ryktesrisk avses risken för att produktnamnet Fennia skadas eller att den offentliga bilden av ett enskilt bolag som hör till Fenniakoncernen skadas. Ryktesrisken kan uppstå även till följd av samarbetspartner, om deras värden och/eller verksamhetsprinciper avviker från Fenniakoncernens.

Ryktesrisken är ofta en följd av att andra risker eller händelser, som operativa risker, förverkligas.

Utgångspunkten för hanteringen av ryktesrisken är att identifiera de eventuella händelser som kan inverka negativt på koncernens eller koncernbolagens image. Karaktären av ryktesrisken avviker från övriga risker genom att riskhändelser kan basera sig på verkliga händelser eller helt eller delvis på händelser utan verklighetsgrund (t.ex. ett falskt rykte). Ryktesrisker kan ofta förebyggas eller så kan effekterna av händelserna minskas.

Hantering av ryktesrisken grundar sig på att man övergripande känner till och förstår affärsverksamheten och dess begränsningar. Ryktesrisken kan inte hanteras som eget riskområde utan främst som utvidgning av hanteringen av operativa risker. När de risker som påverkar ryktesrisken är identifierade kan man inom organisationen genomföra olika riskminskningsåtgärder.

Framgångsrik hantering av ryktesrisken bygger för sin del på en tydlig och genomtänkt extern kommunikation. Det är viktigt att budskapet är korrekt och att kommunikationen sker mellan rätt aktörer.

Till hantering av ryktesrisken hör också att följa lagar, bestämmelser och föreskrifter samt att agera som myndigheterna förutsätter. Den offentliga bilden av försäkringsbolaget och dess tillförlitlighet kan skadas om lagar, bestämmelser samt myndigheternas krav inte följs.

3.10 Grupprisker

Med grupprisker avses risker som beror på att Fennia och dess dotterbolag driver affärsverksamhet i koncernform.

Grupprisker kan delas in i följande grupper:

- transaktionsrisker
- smittrisker
- risker för intressekonflikter
- koncentrationsrisker
- risker förknippade med administration.

Med transaktionsrisker avses risker som är förknippade med gruppinterna transaktioner, t.ex. med ändamålsenlig prissättning.

Till smittrisker räknas situationer där bolagets problem eller de risker som bolaget tagit smittar av sig till koncernens övriga bolag eller hela koncernen. Till denna grupp räknas även risker förknippade med moraliska risker (moral hazard), med vilka man avser situationer där risken, som ett av bolagen tagit med avsikt och på ett omoraliskt sätt, och förlusten till följd av den helt eller delvis överförs för att bäras av moderbolaget eller övriga bolag.

Risker för intressekonflikter uppstår då vissa koncernbolags eller hela koncernens intressen är inbördes motstridiga.

Koncentrationsrisker inträffar om en enskild motpart blir för betydande på koncernnivå, även om risken skulle vara inom tillåtna gränser för de enskilda bolagen.

Risker förknippade med administration beror på att en del av funktionerna har ordnats på koncernnivå och en del på ett enskilt bolags nivå. Skillnader i bolagens administrationssystem kan leda till koordinationsutmaningar och extra risker.

Hantering av grupprisker bygger på en tydlig koncernstruktur. Gruppriskens betydelse ökar vid invecklade ägarstrukturer. Dessutom baserar sig ändamålsenlig hantering av grupprisker på att affärsverksamheten planeras och följs upp på både enskilda bolags nivå och koncernnivå. Endast på detta sätt kan man säkerställa och följa upp utvecklingen av gruppålen och att de uppnås.

Hantering av grupprisker bygger också på att systemet för den interna kontrollen i hela koncernen, särskilt riskhanteringssystemet och tillsynen att följa bestämmelser och de anmälningsförfaranden som hör till dem har fastställts och genomförts logiskt och transparent. Olika aktörers roller och ansvar ska också ur koncernsynvinkel vara tydliga och definierade.

4 Solvenshantering

Med risktäckningskapacitet avses egna tillgångar som kan användas för att täcka förluster. Med riskvillighet avses hur stor risk man är benägen att ta för att nå affärsverksamhetsmålen, dvs. hur mycket av de egna tillgångarna man är redo att binda till risktagningen. Med risktolerans avses hur mycket de egna tillgångarna får variera när man försöker uppnå affärsverksamhetsmålen.

Målet med risk- och solvenshanteringen i koncernen är att stödja uppnåendet av affärsverksamhetens mål och kontinuiteten i affärsverksamheten. Detta genomförs genom att säkerställa att de tagna riskerna är i rätt proportion till risktäckningskapaciteten, riskvilligheten och risktoleransen samt att skapa förutsättningar för en ostörd verksamhet även i händelse av oväntade förluster genom att identifiera de hot och möjligheter som påverkar affärsverksamhetsstrategin och övriga mål.

Den allmänna riskvilligheten och risktoleransen hanteras genom att sätta upp mätare och målgränser (s.k. riskbudgetering) för de mest betydande riskerna och för de kombinerade riskerna. De uppställda riskspecifierade begränsningarna ska effektivt begränsa riskprofilen, så att solvensen och risktagandet är under kontroll och stannar inom tillåtna gränser.

■ Styrelsens förslag till hur vinsten ska disponeras

Fennia Livs utdelningsbara medel var 52 517 315,69 euro. Bolagets vinst för räkenskapsperioden var 5 151 635,13 euro. Styrelsen föreslår för bolagsstämman att utdelning inte delas ut och att räkenskapsperiodens vinst överförs till tidigare räkenskapsperioders vinstmedel.

Helsingfors den 8 mars 2016

Mikael Ahlbäck

Matti Ruohonen

Eero Eriksson

Antti Kuljukka

Seppo Rinta
verkställande direktör

Översättning

Revisionsberättelse**Till Försäkringsaktiebolaget Fennia Livs bolagsstämma**

Vi har reviderat Försäkringsaktiebolaget Fennia Livs bokföring, bokslut, verksamhetsberättelse och förvaltning för räkenskapsperioden 1.1. – 31.12.2015. Bokslutet omfattar koncernens samt moderbolagets balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och verksamhetsberättelsen och för att de ger riktiga och tillräckliga uppgifter i enlighet med i Finland gällande bestämmelser om upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse. Styrelsen svarar för att tillsynen över bokföringen och medelsförvaltningen är ordnad på behörigt sätt och verkställande direktören för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett betryggande sätt.

Revisorns skyldigheter

Vår skyldighet är att uttala oss om bokslutet, koncernbokslutet och verksamhetsberättelsen på grundval av vår revision. Revisionslagen förutsätter att vi iakttar yrkesetiska principer. Vi har utfört revisionen i enlighet med god revisions sed i Finland. God revisions sed förutsätter att vi planerar och genomför revisionen för att få en rimlig säkerhet om huruvida bokslutet och verksamhetsberättelsen innehåller väsentliga felaktigheter och om huruvida medlemmarna i moderbolagets styrelse eller verkställande direktören har gjort sig skyldiga till en handling eller försummelse som kan medföra skadeståndsskyldighet gentemot bolaget, eller brutit mot lagen om försäkringsbolag aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information som ingår i bokslutet och verksamhetsberättelsen. Valet av granskningsåtgärder baserar sig på revisorns omdöme och innefattar en bedömning av risken för en väsentlig felaktighet på grund av oegentligheter eller fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn den interna kontrollen som har en betydande inverkan för upprättandet av ett bokslut och verksamhetsberättelse som ger riktiga och tillräckliga uppgifter. Revisorn bedömer den interna kontrollen för att kunna planera relevanta granskningsåtgärder, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i företagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i företagsledningens bokföringsmässiga uppskattningar, liksom en bedömning av den övergripande presentationen av bokslutet och verksamhetsberättelsen

Enligt vår mening har vi inhämtat tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Enligt vår mening ger bokslutet och verksamhetsberättelsen riktiga och tillräckliga uppgifter om koncernens och moderbolagets ekonomiska ställning samt om resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland gällande bestämmelser om upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse. Uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet är konfliktfria.

Helsingfors den 21 mars 2016
KPMG OY AB

Petri Kettunen
CGR

Alex Wahlroos
CGR

■ Styrelse

Ordförande

Mikael Ahlbäck
verkställande direktör
Ab Rani Plast Oy
Terjärv

Vice ordförande

Matti Ruohonen
Filosofie doktor, SGF
Åbo

Medlemmar

Eero Eriksson
vice verkställande direktör
Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia
Helsingfors

Juha-Pekka Halmeenmäki
verkställande direktör
Invalidstiftelsen
Helsingfors

Antti Kuljukka
verkställande direktör
Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia
Helsingfors

Styrelsens sekreterare

Sanna Elg
direktör för juridiska ärenden
Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia
Esbo

Fennia Livs förvaltningsorgan 1.1.2016

■ Revisorer

KPMG OY AB

Petri Kettunen
CGR

Alex Wahlroos
CGR

Revisorssuppleanter

KPMG OY AB

Tiia Kataja
CGR

Marcus Tötterman
CGR

Fennia Livs förvaltningsorgan 1.1.2016

■ Ledning

Seppo Rinta

verkställande direktör

Johanna Ahvenainen (Ledningsgruppens sekreterare)

bolagsjurist

Olli Hokkanen

direktör, IT

Ari Koskinen

direktör, kundservice, service- och produktutveckling

Päivi Ojala

aktuariedirektör

Aarni Pursiainen

placeringsdirektör

Kari Wilén

direktör, försäljning och marknadsföring

Fennia Livs förvaltningsorgan 1.1.2016

■ Läkare

Lauri Keso

medicine och kirurgie doktor, specialist i inre medicin och reumatologi

Fennia Livs förvaltningsorgan 1.1.2016